

FÓRUM ARCHIVÁROV

----- Roč. XII. č. 4 -----

----- Apríl - Máj 2001 -----

Redakčná rada Fóra archivárov sa ospravedľňuje čitateľom za oneskorené vydanie tohoto čísla. Chceli sme publikovať návrh zákona o archívoch a registratúrach. Keďže v komisii na jeho prípravu prevládala názor, že pred jeho dokončením nie je vhodné ho publikovať, až teraz Vám ho môžeme predložiť.

Návrh zákona odporúčame do pozornosti všetkým čitateľom, keďže je odlišný od návrhu, ktorý bol zaslaný archívom v SR na pripomienkovanie, odlišuje sa aj od návrhu zákona, ktorý bol predložený Vedeckej archívnej rade začiatkom júla 2001. Ani pripomienky prednesené na VAR predstaviteľmi súčasných osobitných archívov nie sú zapracované do predkladaného návrhu.

Výbor Spoločnosti SSA na svojom zasadnutí 20. augusta 2001 nedospel jednoznačnému názoru v otázke štruktúry štátnych archívov na Slovensku. Návrh zákona, ktorý išiel do medzirezortného pripomienkovania totiž počíta so súčasnými okresnými archívami ako pobočkami súčasných oblastných archívov. Na porade riaditeľov štátnych okresných archívov bola prezentovaná predstaviteľmi Ministerstva vnútra SR iná štruktúra.

Prosíme Vás všetkých, aby ste sa vyjadrili k predloženému návrhu zákona s tým, že Vaše pripomienky prosíme zaslať do Štátneho okresného archívu v Šali.

(Návrh)

Zákon

Z

Z. z. o archívoch a registratúrach

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet zákona

Tento zákon upravuje postavenie a organizáciu archívov, práva a povinnosti zriaďovateľov archívov, archívov, vlastníkov archívnych dokumentov, prístup k archívny dokumentom, ako aj práva a povinnosti pôvodcov registratúr.

§ 2

Základné pojmy

(1) Archív je odborné pracovisko, ktoré preberá, eviduje, ochraňuje a prístupuje archívne dokumenty.

(2) Archívne dedičstvo Slovenskej republiky (ďalej len „archívne dedičstvo“) je súbor archívnych dokumentov, archívnych fondov a archívnych zbierok (ďalej len „archívny dokument“) zapísaných v Evidencii archívneho dedičstva Slovenskej republiky (ďalej len „evidencia archívneho dedičstva“), okrem cudzích archívnych dokumentov.

(3) Archívny dokument je záznam, o ktorom štátny archív rozhodol, že má trvalú dokumentárnu hodnotu pre poznanie dejín Slovenska a Slovákov. Archívny dokumentom je aj každý filmový alebo zvukový záznam, ktorý vznikol do roku 1950.

(4) Archívny fond je súbor archívnych dokumentov pochádzajúcich z registratúry toho istého pôvodcu alebo z činnosti fyzickej osoby, ktorá nevytvára registratúru.

(5) Archívna zbierka je súbor archívnych dokumentov vytvorený zberateľskou činnosťou právnickej osoby alebo fyzickej osoby.

(6) Preberanie archívnych dokumentov je súhrn odborných činností, ktorých účelom je doplňovanie archívneho dedičstva Slovenskej republiky.

(7) Ochrana archívnych dokumentov je súhrn odborných činností na ich zachovanie a ochranu pred odcudzením a poškodením.

(8) Sprístupňovanie archívnych dokumentov je súhrn odborných činností, ktorých účelom je umožniť prístup k informáciám, ktoré obsahujú.

(9) Archívny informačný systém je súbor informácií o archívnych dokumentoch zapísaných v evidencii archívneho dedičstva, o ich uložení, obsahu a prístupe k nim.

(10) Predarchívna starostlivosť je súhrn odborných činností vykonávaných archívami, ktorých účelom je preberanie archívnych dokumentov do archívu.

(11) Správa registratúry je zabezpečovanie evidovania, tvorby, ukladania, ochrany, prístupu k záznamom a ich vyradovania.

(12) Registratúra je súbor všetkých záznamov evidovaných pôvodcom registratúry.

(13) Registratúrny záznam je informácia evidovaná pôvodcom registratúry.

(14) Pôvodca registratúry je právnická osoba alebo fyzická osoba, z činnosti ktorej vzniká registratúra.

(15) Vyradovanie registratúrnych záznamov je súhrn odborných činností, pri ktorých sa z registratúry vyčleňujú záznamy, ktoré pôvodca registratúry už nepotrebuje; záznamy s trvalou dokumentárnou hodnotou sa určujú na uloženie do archívu a záznamy bez trvalej dokumentárnej hodnoty sa určujú na zničenie.

§ 3

Základné ustanovenia

(1) Archívne dedičstvo je súčasťou kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky. Štát je povinný zabezpečiť jeho zachovanie a každý je povinný mu pri tom poskytnúť súčinnosť.

(2) Preberanie archívnych dokumentov, ochrana archívnych dokumentov, ich sprístupňovanie a prístup k informáciám obsiahnutým v archívnych dokumentoch je verejným záujmom.

(3) Každý, kto nadobudol záznam, ktorého obsah, pôvod, doba vzniku, alebo jedinečnosť vyhotovenia odôvodňujú predpoklad, že by mohlo ísť o archívny dokument, je povinný predložiť ho štátnemu archívu na posúdenie jeho dokumentárnej hodnoty.

(4) Archívny dokument, ktorý je alebo bude trvalo uložený vo verejnom archíve, je nescudziteľný. Nescudziteľný je aj archívny dokument bez ohľadu na jeho pôvodcu, vlastníka alebo archív, v ktorom je uložený, ktorý je súčasťou archívneho fondu alebo archívnej zbierky.

(5) Vlastnícke právo k archívnym dokumentom, ktorých pôvodcom sú štátne podniky, štátne príspevkové organizácie a štátne rozpočtové organizácie zaniknuté alebo transformované pred účinnosťou tohto zákona možno previesť len na štát.

(6) Štát má predkupné právo k archívnym dokumentom v súkromnom vlastníctve;

predkupné právo štátu zanikne uplynutím šiestich mesiacov odo dňa doručenia ponuky vlastníka alebo dňom odmietnutia ponuky štátom v kratšej lehote.

(7) Dedičstvo archívu alebo archívneho dokumentu, ktoré nenadobudne žiadny dedič, pripadne štátu.

(8) Archívny dokument nemožno trvalo vyviezť do zahraničia; to sa nevzťahuje na cudzie archívne dokumenty, ktoré vznikli mimo územia Slovenska a netýkajú sa dejín Slovenska a Slovákov.

(9) Dočasný vývoz archívneho dokumentu a trvalý vývoz cudzieho archívneho dokumentu do zahraničia je možný len so súhlasom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“)¹.

(10) Na archívny dokument nemožno zriadiť záložné právo² ani ho inak zaťažiť. Archívny dokument nepodlieha výkonu rozhodnutia³ ani exekúcií⁴.

(11) Vyvlastniť archívny dokument alebo rozhodnúť o jeho nútenej úschove možno len za podmienok ustanovených týmto zákonom a za náhradu.⁵

(12) Cudzí archívny dokument možno doviesť na územie Slovenskej republiky len s písomným súhlasom orgánu krajiny vývozu. Dovozy archívnych dokumentov odcudzených v inom štáte alebo nedovolených vyvezených z iného štátu, ako aj ich nadobúdanie do vlastníctva sa zakazuje.¹

DRUHÁ ČASŤ ARCHÍVY

§ 4 Sústava archívov

(1) Sústavu archívov tvoria verejné archívy a súkromné archívy.

¹ Čl. 6 písm. a) Dohovoru o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 15/1980 Zb.).

² § 151a až 151g zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

³ § 321 zákona č. 99/1963 Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

⁴ § 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

⁵ Čl. 20 ods. 4 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

(2) Verejné archívy sú

- a) štátne archívy,
- b) mestské archívy,
- c) archívy iných právnických osôb zriadených zákonom⁶,
- d) archívy právnických osôb a archívy fyzických osôb, ktoré sú orgánmi verejnej správy⁷.

(3) Súkromné archívy sú archívy právnických osôb⁸ a archívy fyzických osôb.

(4) Štátne archívy sú

- a) štátne archívy zriadené ministerstvom,
- b) archívy iných štátnych orgánov a štátnych rozpočtových organizácií⁹.

§ 5

Zriaďovanie a zrušovanie archívov

(1) Ministerstvo zriaďuje a zrušuje štátne ústredné archívy a štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou.

(2) Zriaďiť alebo zrušiť archív so súhlasom ministerstva môžu

- a) štátne orgány a nimi zriadené a založené právnické osoby,
- b) obec, ktorá je mestom¹⁰,
- c) iné právnické osoby,
- d) fyzické osoby.

(3) Ministerstvo rozhodne o zrušení archívu, ak jeho zriaďovateľ

- a) zanikol bez právneho nástupcu,
- b) do piatich rokov nesplní opatrenie orgánu štátneho odborného dozoru odstrániť porušenie povinností podľa § 6 ods. 1 písm. a), b) a c).

⁶ Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 254/1991 Zb. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 255/1991 Zb. o Slovenskom rozhlase.

⁷ Napríklad § 48 ods. 2 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

⁸ Napríklad zákon č. 424/1991 Zb. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov, zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, Obchodný zákonník, zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností v znení zákona č. 394/2000 Z. z.

⁹ Napríklad § 6 ods. 3 písm. d) zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej.

¹⁰ § 22 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb.

§ 6

Práva a povinnosti zriaďovateľa archívu

(1) Zriaďovateľ archívu je oprávnený

- a) požiadať ministerstvo o finančný príspevok na úhradu nákladov potrebných na úpravu priestorov archívu vykonávané s cieľom zlepšiť podmienky ochrany archívnych dokumentov uložených v archíve,
- b) požiadať štátny archív o informáciu, odbornú radu a usmernenie.

(2) Zriaďovateľ archívu je povinný

- a) požiadať ministerstvo o súhlas so zriadením archívu,
- b) zabezpečiť, aby úlohy archívu podľa tohto zákona plnili odborne spôsobilé osoby,
- c) umiestniť archív v priestoroch, ktoré zaručujú zachovanie archívnych dokumentov,
- d) požiadať ministerstvo o súhlas so zrušením archívu, ponúknuť mu archívne dokumenty a uložiť ich v určenom štátnom archíve zriadenom ministerstvom, alebo, ak je vlastníkom archívnych dokumentov, v štátnom archíve zriadenom ministerstvom podľa vlastného výberu.

(3) Žiadosť o súhlas so zriadením archívu obsahuje

- a) meno a priezvisko, adresu trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá je zriaďovateľom archívu alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby,
- b) doklady preukazujúce, že
 1. úlohy archívu podľa tohto zákona budú plniť odborne spôsobilé osoby,
 2. archív bude umiestnený v priestoroch zaručujúcich bezpečné uloženie archívnych dokumentov,
 3. archív má priestory pre prístup k archívnym dokumentom,
 4. zriaďovateľ archívu je schopný finančne a materiálne zabezpečiť činnosť archívu tak, aby mohol plniť úlohy archívu podľa tohto zákona.

(4) Žiadosť o súhlas so zrušením archívu obsahuje

- a) údaje podľa odseku 3 písm. a),
- b) dôvody, pre ktoré zriaďovateľ chce zrušiť archív,
- c) ponuku na odkúpenie archívnych dokumentov štátom s návrhom ceny,
- d) ak je zriaďovateľ archívu vlastníkom archívnych dokumentov, názov štátneho archívu zriadeného ministerstvom, v ktorom by mali byť archívne dokumenty uložené.

(5) Povinnosti zriaďovateľa archívu sa vzťahujú aj na jeho právneho nástupcu.

§ 7

Povinnosti archívu

Archív je povinný

- a) vykonávať predarchívnu starostlivosť a preberať archívne dokumenty od ich pôvodcov alebo vlastníkov,

- b) evidovať archívne dokumenty, ktoré spravuje a udržiavať evidenciu v súlade so skutočným stavom,
- c) ochraňovať archívne dokumenty,
- d) sprístupňovať archívne dokumenty vrátane vypracúvania archívnych pomôcok (sprievodca, inventár, katalóg a register),
- e) vydať bádateľský poriadok,
- f) umožniť výkon štátneho odborného dozoru,
- g) umožňovať prístup k archívnym dokumentom, archívnym pomôckam a k evidencii archívnych dokumentov, ktoré spravuje,
- h) vypracovať program mikrosnímkovania archívnych dokumentov, vyhotovovať mikrofilmy archívnych dokumentov a konzervačné kópie mikrofilmov,
- i) informovať každoročne Slovenský národný archív o programe mikrosnímkovania archívnych dokumentov a zasielať mu konzervačnú kópiu z každého vyhotoveného mikrofilmu.

§ 8

Práva a povinnosti vlastníka archívneho dokumentu

(1) Vlastník archívneho dokumentu je oprávnený

- a) využívať informačné, poradenské a odborné-metodické služby štátneho archívu zriadeného ministerstvom,
- b) požiadať ministerstvo o finančný príspevok na ochranu archívneho dokumentu,
- c) požiadať ministerstvo o vykonanie konzervovania alebo reštaurovania archívneho dokumentu; náklady na konzervovanie alebo reštaurovanie uhrádza vlastník archívneho dokumentu,
- d) uložiť archívny dokument v ním vybranom štátnom archíve zriadenom ministerstvom,
- e) obmedziť prístup k archívnym dokumentom a určiť rozsah obmedzenia a dobu jeho trvania,
- f) udeliť osobitné povolenie na prístup k archívnym dokumentom,
- g) previesť vlastníctvo k archívnemu dokumentu v rámci územia Slovenskej republiky, ak štát neuplatnil svoje predkupné právo; ak ide o cudzí archívny dokument, môže previesť vlastníctvo aj mimo územia Slovenskej republiky.

(2) Vlastník archívneho dokumentu je povinný

- a) predložiť archívny dokument štátnemu archívu zriadenému ministerstvom na zapísanie do evidencie archívneho dedičstva,
- b) zabezpečiť ochranu archívneho dokumentu za účelom jeho zachovania, najmä zabezpečiť konzervovanie alebo reštaurovanie archívneho dokumentu, ak to vyžaduje jeho fyzický stav,
- c) umožniť štátnemu archívu zriadenému ministerstvom výkon štátneho odborného dozoru a poskytnúť mu pri tom potrebnú súčinnosť,
- d) strpieť na nevyhnutný čas nútenú úschovu archívneho dokumentu,

- e) ponúknuť archívny dokument ministerstvu na prednostné odkúpenie alebo úschovu, ak sám nie je schopný zabezpečiť jeho ochranu; súčasťou ponuky na odkúpenie je návrh ceny,
- f) oznámiť štátnemu archívu zriadenému ministerstvom zmenu vlastníka alebo držiteľa archívneho dokumentu, zmenu miesta jeho uloženia, jeho stratu, od cudzenia, opätovné nadobudnutie, poškodenie alebo zničenie,
- g) informovať nového vlastníka pri prevode vlastníctva k archívnemu dokumentu o zákaze jeho trvalého vývozu,¹¹
- h) požiadať ministerstvo o súhlas s trvalým vývozom cudzieho archívneho dokumentu do zahraničia,
- i) požiadať ministerstvo o súhlas s dočasným vývozom archívneho dokumentu do zahraničia,
- j) ak je vyvážajúcim, zabezpečiť vyhotovenie kópie archívneho dokumentu pred jeho dočasným vývozom do zahraničia,
- k) uhradiť štátnemu archívu zriadenému ministerstvom náklady spojené so zmluvnou úschovou a nútenou úschovou archívneho dokumentu.

Štátne ústredné archívy a štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou

§ 9

Postavenie

(1) Štátne ústredné archívy a štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou sú odbornými pracoviskami, ktoré zriaďuje ministerstvo. Sú zapojené finančnými vzťahmi na rozpočet ministerstva.

(2) Názvy, sídla a územné obvody štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou sú uvedené v prílohe.

§ 10

Slovenský národný archív

(1) Slovenský národný archív je štátnym ústredným archívom Slovenskej republiky.

(2) Sídлом Slovenského národného archívu je Bratislava.

(3) Slovenský národný archív

- a) preberá, ochraňuje a sprístupňuje archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti štátnych ústredných orgánov a nimi zriadených a založených právnických osôb, právnických osôb s pôsobnosťou na celom území štátu, významných fyzických osôb a archívne dokumenty určené ministerstvom,

¹¹ Čl. 10 Dohovoru o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov (vyhláška č. 15/1980 Zb.).

- b) vykonáva štátny odborný dozor nad správou registratúry a archívmi pôvodcov uvedených v písmene a) a iných právnických osôb zriadených zákonom s celoslovenskou pôsobnosťou,
- c) je vedeckovýskumným pracoviskom na úseku archívniectva a ochrany archívnych dokumentov,
- d) je pracoviskom pre konzervovanie, reštaurovanie a reprografiu archívnych dokumentov,
- e) vytvára a spravuje ústrednú filmotéku archívnych dokumentov,
- f) sústreďuje a spravuje zbierku historických máp,
- g) vyhľadáva, sústreďuje a spravuje archívne dokumenty a kópie archívnych dokumentov zo zahraničia týkajúce sa Slovenska a Slovákov,
- h) plní úlohy špeciálnej archívnej knižnice¹².

§ 11

Štátny ústredný banký archív

(1) Štátny ústredný banký archív je štátnym ústredným archívom Slovenskej republiky.

(2) Sídлом Štátneho ústredného bankého archívu je Banská Štiavnica.

(3) Štátny ústredný banký archív

- a) preberá, ochraňuje a sprístupňuje archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti štátnych orgánov a iných právnických osôb v odvetviach baníctva, hutníctva, geológie a iných súvisiacich odvetviach,
- b) vykonáva štátny odborný dozor nad správou registratúry pôvodcov uvedených v písmene a) a nad ich archívmi,
- c) podieľa sa na plnení vedeckovýskumných úloh v odvetviach uvedených v písmene a),
- d) sústreďuje a spravuje zbierku historických bankých máp a plánov,
- e) je pracoviskom pre konzervovanie, reštaurovanie a reprografiu archívnych dokumentov,
- f) plní úlohy špeciálnej archívnej knižnice¹² v odvetviach uvedených v písmene a).

Alternatíva I.

§ 12

Štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou

(1) Štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou uvedené v prílohe

- a) preberajú, ochraňujú a sprístupňujú archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti
 1. štátnych orgánov so sídlom a s pôsobnosťou v územnom obvode archívu a nimi zriadených právnických osôb,
 2. orgánov samosprávy obcí a samosprávy vyšších územných celkov so sídlom v ich územnom obvode a nimi zriadených a založených právnických osôb,

¹² Zákon č. 183/2000 Z. z., zákon č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel.

3. univerzít a vysokých škôl so sídlom v ich územnom obvode,
 4. právnických osôb a fyzických osôb, ktoré majú sídlo alebo trvalý pobyt a pôsobia len v ich územnom obvode,
 5. iných pôvodcov, ktorých určí ministerstvo,
- b) vykonávajú štátny odborný dozor u pôvodcov registratúry a nad archívmi zriaďovateľov uvedených v písmene a), ak tento zákon neustanovuje inak,
 - c) podieľajú sa na plnení vedeckých úloh archívniectva,
 - d) sú pracoviskami pre konzervovanie, reštaurovanie a reprografiu archívnych dokumentov,
 - e) plnia úlohy špeciálnej archívnej knižnice¹² pre regionálnu tlač v ich územnom obvode.

(2) Ministerstvo zriaďuje a zrušuje pobočky štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou a určuje pôvodcov patriacich do ich pôsobnosti, Územné obvody, v ktorých pôsobia sú uvedené v prílohe. Ministerstvo môže poveriť pobočku štátneho archívu s regionálnou územnou pôsobnosťou plnením úloh podľa tohto zákona aj pre územný obvod susediaceho okresu.

Alternatíva II

§ 12

Štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou

- (1) Štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou uvedené v prílohe
- a) preberajú, ochraňujú a sprístupňujú archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti
 1. štátnych orgánov so sídlom a s pôsobnosťou v územnom obvode archívu a nimi zriadených právnických osôb,
 2. orgánov samosprávy vyšších územných celkov so sídlom v ich územnom obvode a nimi zriadených a založených právnických osôb,
 3. univerzít a vysokých škôl so sídlom v ich územnom obvode,
 4. iných právnických osôb a fyzických osôb, ktoré majú sídlo a trvalý pobyt a pôsobia len v ich územnom obvode,
 5. iných pôvodcov, ktorých určí ministerstvo,
 - b) vykonávajú štátny odborný dozor u pôvodcov registratúry a nad archívmi zriaďovateľov uvedených v písm. a), ak tento zákon neustanovuje inak,
 - c) podieľajú sa na plnení vedeckých úloh archívniectva,
 - d) sú pracoviskami pre konzervovanie, reštaurovanie a reprografiu archívnych dokumentov,
 - e) plnia úlohy špeciálnej archívnej knižnice¹² pre regionálnu tlač v ich územnom obvode.

(2) Ministerstvo zriaďuje a zrušuje pobočky štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou. Územné obvody okresov, v ktorých pôsobia sú uvedené v prílohe. Ministerstvo môže poveriť pobočku štátneho archívu s regionálnou územnou plnením úloh podľa tohto zákona aj pre územný obvod susediaceho okresu.

(3) Pobočky štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou uvedené v prílohe

- a) preberajú, ochraňujú a sprístupňujú archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti
 1. štátnych orgánov s pôsobnosťou vymedzenou územným obvodom okresu a nimi zriadených právnických osôb,
 2. orgánov samosprávy obcí nachádzajúcich sa v územnom obvode okresu a nimi zriadených a založených právnických osôb,
 3. iných právnických osôb a fyzických osôb, ktoré majú sídlo alebo trvalý pobyt a pôsobia len v územnom obvode okresu,
 4. iných pôvodcov, ktorých určí ministerstvo.
- b) plnia úlohy podľa odseku 1 písm. b), c) a e).

§ 13 **Archív mesta Bratislavy**

(1) Archív mesta Bratislavy je štátnym archívom s regionálnou územnou pôsobnosťou. Archív mesta Bratislavy je odborným pracoviskom, ktoré zriaďuje ministerstvo.

(2) Sídлом Archívu mesta Bratislavy je Bratislava; územný obvod Archívu mesta Bratislavy tvorí územný obvod mesta Bratislavy.

(3) Archív mesta Bratislavy

- a) preberá, ochraňuje a sprístupňuje archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti
 1. štátnych orgánov so sídlom a pôsobnosťou vymedzenou územným obvodom Bratislavy a nimi zriadených právnických osôb,
 2. orgánov samosprávy mesta Bratislavy a orgánov samosprávy mestských častí Bratislavy a orgánov Bratislavského samosprávneho kraja a nimi zriadených a založených právnických osôb,
 3. pôvodcov, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt a pôsobia len v územnom obvode Bratislavy,
 4. iných pôvodcov, ktorých určí ministerstvo,
- b) vykonáva štátny odborný dozor u pôvodcov registratúry uvedených v písmene a) a nad ich archívmi,
- c) je pracoviskom pre reprografiu archívnych dokumentov,
- d) podieľa sa na plnení vedeckých úloh archívnictva,
- e) plní úlohy špeciálnej archívnej knižnice¹² pre regionálnu tlač na území Bratislavy a spravuje historické knižničné fondy týkajúce sa dejín Bratislavy.

§ 14 **Archívy iných štátnych orgánov a štátnych rozpočtových organizácií**

Archívy iných štátnych orgánov a štátnych rozpočtových organizácií

- a) preberajú, ochraňujú a sprístupňujú archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti svojho zriaďovateľa, jeho právneho predchodcu a právneho nástupcu,

- b) podieľajú sa na plnení vedeckých úloh archívnictva a odvetvia vedy, v ktorom pôsobí ich zriaďovateľ,
- c) vyhľadávajú, evidujú a sústreďujú archívne dokumenty zo zahraničia týkajúce sa ich zriaďovateľa, jeho právneho predchodcu a právneho nástupcu.
- d) plnia ďalšie úlohy archívu podľa § 7.

TRETIA ČASŤ EVIDOVANIE ARCHÍVNÝCH DOKUMENTOV

Evidovanie archívnych dokumentov § 15

(1) Každý archív eviduje archívne dokumenty, ktoré spravuje.

(2) Evidenciu archívnych dokumentov vlastníkov, ktorí nezriadili archív, vedie príslušný štátny archív zriadený ministerstvom (ďalej len „štátny archív“).

(3) Štátny archív vedie evidenciu všetkých archívnych dokumentov nachádzajúcich sa v jeho územnom obvode.

(4) Ministerstvo vedie ústrednú evidenciu všetkých archívnych dokumentov nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky (ďalej len „ústredná evidencia“).

(5) Evidencia archívnych dokumentov, ktorú vedú štátne archívy a ústredná evidencia tvoria evidenciu archívneho dedičstva.

§ 16

(1) Každý archív vedie evidenčné listy k súborom archívnych dokumentov, ktoré spravuje, knihu prírastkov, knihu depozitov a knihu úbytkov. Evidenčné listy archív bezodkladne zasiela príslušnému štátnemu archívu na zaradenie do jeho evidencie.

(2) Ústrednú evidenciu tvoria

- a) evidenčné listy k súborom archívnych dokumentov evidovaných štátnymi archívami,
- b) záznamy o vyradení súborov archívnych dokumentov z evidencie štátnych archívov a evidenčné listy k súborom archívnych dokumentov vyradených z evidencie štátneho archívu.

(3) Štátny archív oznamuje zmeny v evidencii archívneho dedičstva ministerstvu na základe oznámenia archívu nachádzajúceho sa v jeho územnom obvode najneskôr do troch mesiacov od doručenia oznámenia archívu. Ministerstvo na základe oznámenia štátneho archívu vykoná zmenu v ústrednej evidencii.

(4) Ak došlo k zničeniu, strate, odcudzeniu alebo trvalému vývozu cudzieho archívneho dokumentu, ministerstvo udelí štátnemu archívu súhlas na jeho vyradenie z evidencie archívneho dedičstva a vyradí archívny dokument z ústrednej evidencie.

§ 17

Archívny informačný systém

(1) Archívny informačný systém tvoria

- a) evidencia archívneho dedičstva,
- b) archívne pomôcky (sprievodca, inventár, katalóg a register).

(2) Archívny informačný systém vedú štátne archívy a ministerstvo.

ŠTVRTÁ ČASŤ

PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

§ 18

Prístup k archívnym dokumentom

(1) Každý má právo na prístup k archívnym dokumentom uloženým v archíve a k

archívnemu informačnému systému (ďalej len „prístup k archívnym dokumentom“), ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Archív umožňuje prístup k archívnym dokumentom vyhotovovaním odpisov, výpisov, potvrdení, kópií, štúdiom alebo vystavovaním archívnych dokumentov.

(3) Archív predkladá na štúdium originál archívneho dokumentu iba výnimočne; kópiu archívneho dokumentu predkladá vždy, ak

- a) ide o archívny dokument, ktorý vznikol pred rokom 1526,
- b) archívne dokumenty obsahujú informácie, ku ktorým je obmedzený prístup,
- c) by pri štúdiu mohlo dôjsť k jeho poškodeniu alebo možnosti jeho poškodenia.

(4) Prístup k archívnym dokumentom sa uskutočňuje na základe žiadosti, okrem

prístupu k archívnym dokumentom ich vystavovaním. Žiadateľ v písomnej žiadosti¹³ o prístup k archívnym dokumentom formou odpisu, výpisu, potvrdenia, kópie uvedie

- a) meno a priezvisko,
- b) rodné číslo,
- c) adresu trvalého pobytu a adresu prechodného pobytu,

¹³ § 40 Občianskeho zákonníka.

- d) druh a číslo preukazu totožnosti; žiadateľ preukazuje totožnosť občianskym preukazom¹⁴, cestovným dokladom¹⁵, vojenským preukazom¹⁶, námornickou knižkou¹⁷ alebo povolením na pobyt pre cudzinca¹⁸,
- e) základné údaje o požadovanom archívnom dokumente, ktoré sú mu známe,
- f) účel využitia,
- g) meno, priezvisko a adresu fyzickej osoby, alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, pre potreby ktorej žiada o prístup k archívnym dokumentom,
- h) vyhlásenie o tom, či je pôvodcom archívnych dokumentov, jeho právnym nástupcom alebo vlastníkom archívnych dokumentov.

(5) Žiadateľ o prístup k archívnym dokumentom formou štúdia vyplňa bádateľský list, v ktorom uvedie údaje podľa odseku 4, tému štúdia a vyhlásenie o tom, že informácie z archívnych dokumentov použije len na účely uvedené v bádateľskom liste a uvedie názov archívu, názov archívneho fondu a názov a mená spracovateľov archívnej pomôcky, z ktorých získal informácie.

(6) Ak archív umožní žiadateľovi prístup k archívnym dokumentom podľa žiadosti, rozhodnutie nevydáva.

(7) Prístup k archívnym dokumentom ich vystavovaním archív umožňuje len výnimočne a na základe zmluvy a za úhradu nákladov na vyhotovenie kópií archívnych dokumentov a na ich prepravu. Vystavovateľ musí archívne dokumenty poistiť. Povinnosť uhradiť náklady za vyhotovenie kópií archívnych dokumentov nemá vlastníci archívnych dokumentov, ich pôvodca a jeho právny nástupca.

(8) Archív vyhotovuje odpisy, výpisy, potvrdenia z archívnych dokumentov a kópie archívnych dokumentov podľa svojich možností a za úhradu nákladov. Na vyhotovených odpisoch, výpisoch, potvrdeniach a kópiách osvedčuje ich zhodu s archívnym dokumentom. Archívom osvedčené odpisy, výpisy, potvrdenia a kópie nahrádzajú originál archívneho dokumentu.

(9) Odpis, výpis, potvrdenie alebo kópia, za ktoré žiadateľ uhrádza správny poplatok¹⁹, štátny archív doručuje do zahraničia prostredníctvom Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky.

§ 19 Obmedzenie prístupu

¹⁴ § 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1993 Z. z. o občianskych preukazoch.

¹⁵ § 5 zákona č. 381/1997 Z. z. o cestovných dokladoch.

¹⁶ § 40 ods. 2 zákona č. 351/1997 Z. z. Branný zákon.

¹⁷ § 21 ods. 1 zákona č. 435/2000 Z. z. o námornej plavbe.

¹⁸ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 73/1995 Z. z. o pobyte cudzincov na území Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

¹⁹ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

(1) Právo na prístup k archívnym dokumentom sa nevzťahuje na prístup ku knihe prírastkov, knihe depozitov, na údaje o vlastníctve archívneho dokumentu a mieste jeho uloženia uvedené v evidenčnom liste k súboru archívnych dokumentov a na osobné údaje uvedené v archívnych pomôckach.

(2) Prístup k archívnym dokumentom sa obmedzí, ak

- a) by tým mohla byť ohrozená bezpečnosť štátu, jeho obrana, zahraničné, politické, hospodárske alebo finančné záujmy alebo ak to vyplýva z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná alebo zo záväzkov vyplývajúcich z jej členstva v medzinárodných organizáciách,
- b) by tým mohli byť ohrozené práva a právom chránené záujmy žijúcich osôb²⁰,
- c) by tým mohlo dôjsť k ich poškodeniu alebo možnosti ich poškodenia,
- d) to vylučujú podmienky, za ktorých boli uložené v archíve,
- e) žiadateľ hrubo porušil bádateľský poriadok archívu.

(3) Archív môže obmedziť prístup k archívnym dokumentom, ak archívne dokumenty nie sú sprístupnené.

(4) O obmedzení prístupu k archívnym dokumentom podľa odseku 2 a 3 a jeho trvaní

rozhoduje archív²¹; v prípadoch uvedených v odseku 2 písm. a) a b) tak rozhodne vtedy, ak si to pôvodca alebo vlastník archívnych dokumentov vyhradil pri ich odovzdaní do archívu.

(5) Prístup k osobným údajom v archívnych dokumentoch je možný

- a) po uplynutí 90 rokov od vzniku záznamu, ak osobitný zákon alebo medzinárodná zmluva neustanovuje inak, alebo
- b) po predložení písomného súhlasu fyzickej osoby s jej osvedčeným²² podpisom.

(6) Prístup k archívnym dokumentom nemožno obmedziť

- a) ich pôvodcovi, jeho právnenému nástupcovi a vlastníkovi archívnych dokumentov,
- b) štátnym orgánom, orgánom územnej samosprávy, iným právnickým osobám a fyzickým osobám v súvislosti s ich činnosťou podľa osobitných predpisov²³,
- c) žiadateľovi, ktorého sa týkajú údaje obsiahnuté v archívnych dokumentoch.

(7) Proti rozhodnutiu o obmedzení prístupu k archívnym dokumentom žiadateľ môže podať odvolanie. O odvolaní rozhoduje ministerstvo.

²⁰ Napríklad § 11 Občianskeho zákonníka.

²¹ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

²² Zákon č. 15/1993 Z. z. o osvedčovaní listín a podpisov na listinách obvodnými úradmi, zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok).

²³ Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

§ 20

Osobitné povolenie na prístup k archívnym dokumentom

(1) Pôvodca archívnych dokumentov, jeho právny nástupca alebo vlastník archívnych dokumentov môže udeliť osobitné povolenie na prístup k archívnym dokumentom (ďalej len „osobitné povolenie“), ktoré inak nie sú prístupné.

(2) Ak nie je možné zistiť pôvodcu archívnych dokumentov, právneho nástupcu alebo jeho vlastníka, osobitné povolenie udeľuje archív.

(3) Osobitné povolenie sa udeľuje
a) pre archívne dokumenty, alebo
b) fyzickej osobe.

(4) Z osobitného povolenia musí byť zrejmé, kto ho udeľuje, komu sa udeľuje alebo na ktoré archívne dokumenty sa udeľuje. Ak osobitné povolenie neudeľuje archív, musí obsahovať osvedčený²² podpis fyzickej osoby, ktorá ho udeľuje.

(5) Archívne dokumenty, na prístup ku ktorým bolo udelené osobitné povolenie, sa stávajú trvalo prístupnými každému žiadateľovi.

(6) Udelením osobitného povolenia fyzickej osobe sa archívne dokumenty nestávajú prístupné inej fyzickej osobe. Ten, kto udelil osobitné povolenie fyzickej osobe, je povinný zaručiť rovnaké podmienky každej ďalšej fyzickej osobe, ktorej ho udelí.

(7) Pôvodca archívnych dokumentov, jeho právny nástupca, vlastník archívnych dokumentov alebo archív môže udelenie osobitného povolenia podmieniť podpísaním vyhlásenia žiadateľa, že nezverejní získané informácie, ktoré by mohli poškodiť verejný záujem alebo súkromný záujem.

§ 21

Bádateľský poriadok

(1) Bádateľský poriadok upravuje organizáciu štúdia archívnych dokumentov, ochranu archívnych dokumentov pri štúdiu, vyhotovovanie odpisov, výpisov, potvrdení z archívnych dokumentov a kópií archívnych dokumentov a prístup k evidencii archívnych dokumentov a k archívnym pomôckam, ktoré archív spravuje.

(2) Archív umiestňuje bádateľský poriadok na verejne prístupnom mieste v priestoroch archívu.

(3) Žiadateľ, ktorému archív umožnil prístup k archívnym dokumentom (ďalej len „bádateľ“), je povinný dodržiavať bádateľský poriadok.

(4) Odcudzenie, zničenie alebo poškodenie archívneho dokumentu je hrubým porušením bádateľského poriadku. Bádateľovi, ktorý hrubo porušil bádateľský poriadok, archív môže obmedziť prístup k archívnym dokumentom až na desať rokov. Bádateľ, ktorý hrubo porušil bádateľský poriadok, je povinný uhradiť náklady vynaložené na odstránenie spôsobenej škody alebo cenu odcudzeného alebo zničeného archívneho dokumentu zistenú znalcom²⁴.

(5) Ak sa bádateľ hrubým porušením bádateľského poriadku dopustil trestného činu, za ktorý bol právoplatne odsúdený na výkon trestu odňatia slobody, ktorý nebol podmiennečne odložený, lehota pre obmedzenie prístupu k archívnym dokumentom začína plynúť dňom jeho skončenia.

PIATA ČASŤ REGISTRATÚRY

§ 22

Práva a povinnosti pôvodcu registratúry

(1) Pôvodca registratúry je oprávnený

- a) požiadať štátny archív o informáciu, odbornú radu a usmernenie,
- b) zveriť správu registratúry inej osobe.

(2) Pôvodca registratúry je povinný

- a) vypracovať registratúrny poriadok a registratúrny plán a predložiť ich na posúdenie a schválenie príslušnému štátnemu archívu, ak tento zákon neustanovuje inak,
- b) zabezpečiť správu registratúry,
- c) zabezpečiť trvanlivosť registratúrneho záznamu; ak je registratúrny záznam vyhotovený na papieri, papier musí spĺňať medzinárodnú technickú normu,²⁵
- d) zabezpečiť, aby správu registratúry vykonávali odborne spôsobilé osoby,
- e) umiestniť registratúru v priestoroch (registratúrne stredisko), ktoré zaručujú jej zachovanie,
- f) umožniť výkon štátneho odborného dozoru nad správou registratúry,
- g) pravidelne vyradovať registratúrne záznamy len so súhlasom príslušného štátneho archívu,
- h) označiť registratúrne záznamy,
 1. ktoré obsahujú osobné údaje slovami „osobné údaje“,
 2. ku ktorým chce obmedziť prístup slovami „obmedzený prístup“²⁶ a uvedením doby trvania obmedzenia,

²⁴ Zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení zákona č. 238/2000 Z. z.

²⁵ ISO 9706.

²⁶ Napríklad § 17 zákona č. 511/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, § 38 zákona č. 21/1992 Zb. zákona o bankách v znení neskorších predpisov, zákon č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch, zákon č. 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch, zákon č. 132/1989 Zb. o ochrane práv k novým odrodám rastlín a plemenám zvierat, zákon č. 529/1991 Zb. o ochrane topografií polovodičových výrobkov, zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám

- i) bezodkladne oznámiť príslušnému štátnemu archívu zmenu svojho názvu a zmenu miesta uloženia registratúry,
- j) odovzdať archívne dokumenty po vyradovacom konaní do archívu s odovzdávacím zoznamom obsahujúcim súpis archívnych dokumentov podľa registratúrneho plánu spolu s evidenčnými pomôckami podľa registratúrneho poriadku,
- k) odovzdať bezodkladne registratúru právnenmu nástupcovi alebo, ak zanikne bez právneho nástupcu,
 - 1. odovzdať registratúrne záznamy s trvalou dokumentárnou hodnotou príslušnému štátnemu archívu usporiadané podľa jeho pokynov,
 - 2. uložiť registratúrne záznamy bez trvalej dokumentárnej hodnoty do uplynutia lehôt uloženia a oznámiť príslušnému štátnemu archívu miesto, kde sú uložené.

§ 23

Registratúrny poriadok a registratúrny plán

(1) Pôvodca registratúry upravuje v registratúrnom poriadku

- a) evidovanie, tvorbu, ukladanie, ochranu, prístup k registratúrnym záznamom a ich vyradovanie,
- b) personálne, priestorové a materiálo-technické zabezpečenie správy registratúry,
- c) úlohy a opis činností zamestnancov pôvodcu registratúry na jednotlivých úsekoch správy registratúry.

(2) Súčasťou registratúrneho poriadku je registratúrny plán, ktorý člení registratúru pôvodcu do vecných skupín systematicky označených registratúrnymi značkami, znakmi hodnoty a lehotami uloženia.

Rozhodovanie o dokumentárnej hodnote záznamov

§ 24

Rozhodovanie o dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov vo vyradovacom konaní

(1) O dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov pri ich vyradovaní vo vyradovacom konaní rozhoduje štátny archív. Vyradovanie registratúrnych záznamov pozostáva z prípravy vyradovacieho konania a vyradovacieho konania.

(2) Pôvodca registratúry môže vyradiť z registratúry registratúrne záznamy len vo vyradovacom konaní a so súhlasom príslušného štátneho archívu.

(3) Pôvodca registratúry vyraduje registratúrne záznamy najmenej raz za päť rokov. V odôvodnených prípadoch môže so štátnym archívom dohodnúť inú lehotu.

a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

§ 25

Príprava vyradovacieho konania

(1) V rámci prípravy vyradovacieho konania pôvodca registratúry posúdi, či registratúrne záznamy, ktorým uplynula lehota uloženia, už nepotrebuje pre svoju činnosť a pripraví návrh na ich vyradenie. Pôvodca registratúry navrhuje na vyradenie všetky registratúrne záznamy, ktorým uplynula lehota uloženia.

(2) Pôvodca registratúry nesmie do návrhu na vyradenie registratúrnych záznamov

(ďalej len „návrh na vyradenie“) zaradiť registratúrne záznamy, ktorým neuplynula lehota uloženia; predĺženie lehoty uloženia prerokuje vždy s príslušným štátnym archívom.

(3) V návrhu na vyradenie pôvodca registratúry uvedie, že

- a) všetkým registratúrnym záznamom navrhnutým na vyradenie uplynula lehota uloženia,
- b) registratúrne záznamy navrhnuté na vyradenie už nepotrebuje pre svoju činnosť. Súčasťou návrhu na vyradenie je zoznam vecných skupín registratúrnych záznamov navrhnutých na odovzdanie do archívu a zoznam vecných skupín registratúrnych záznamov navrhnutých na zničenie.

§ 26

Vyradovacie konanie

(1) Vyradovacie konanie sa začína predložením návrhu na vyradenie štátnemu archívu. Ak návrh na vyradenie má všetky náležitosti, príslušný štátny archív posúdi dokumentárnu hodnotu registratúrnych záznamov a vydá rozhodnutie o

- a) vyradení registratúrnych záznamov po uplynutí ich lehoty uloženia,
- b) trvalej dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov a termíne ich odovzdania do archívu,
- c) tom, že pôvodca registratúry môže zničiť registratúrne záznamy bez trvalej dokumentárnej hodnoty.

(2) Vyradovanie registratúrnych záznamov, ktoré obsahujú utajované skutočnosti, upravuje osobitný predpis.²⁷

§ 27

Rozhodovanie o dokumentárnej hodnote záznamov mimo vyradovacieho konania

Štátny archív rozhoduje o dokumentárnej hodnote záznamu mimo vyradovacieho

²⁷ Zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

konania, ak ide o záznamy, ktoré

- a) má štát nadobudnúť do vlastníctva,
- b) boli ponúknuté na prevzatie do archívnej úschovy,
- c) boli nájdené,
- d) posudzuje na žiadosť vlastníka.

§ 28

Preberanie archívnych dokumentov

(1) Archív preberá archívne dokumenty od pôvodcu registratúry spolu s evidenčnými pomôckami podľa registratúrneho poriadku.

(2) Preberanie archívnych dokumentov sa uskutočňuje na základe preberacieho protokolu, ktorý obsahuje

- a) názov preberajúceho archívu,
- b) názov odovzdávajúceho,
- c) názov pôvodcu archívnych dokumentov, ak nie je odovzdávajúcim,
- d) čísla rozhodnutí príslušného štátneho archívu o vyradení registratúrnych záznamov,
- e) počet odovzďavaných archívnych ukladacích jednotiek,
- f) časové rozpätie vzniku archívnych dokumentov,
- g) vyhlásenie odovzdávajúceho, že archívne dokumenty sú označené podľa rozhodnutia štátneho archívu,
- h) vyhlásenie odovzdávajúceho o fyzickom stave archívnych dokumentov,
- i) miesto a dátum prevzatia archívnych dokumentov,
- j) odtlačky pečiatok a podpisy zástupcov odovzdávajúceho a archívu.

(3) Súčasťou preberacieho protokolu je zoznam odovzďavaných archívnych dokumentov vypracovaný odovzdávajúcim. Zoznam obsahuje

- a) poradové číslo skupiny odovzďavaných archívnych dokumentov,
- b) registratúrnu značku a názov vecnej skupiny archívnych dokumentov podľa registratúrneho plánu,
- c) číslo ukladacej jednotky, v ktorej je vecná skupina archívnych dokumentov uložená,
- d) časové rozpätie vzniku archívnych dokumentov.

(4) Náklady súvisiace s odovzdaním archívnych dokumentov do štátneho archívu po skončení vyraďovacieho konania uhrádza pôvodca registratúry.

(5) Vo výnimočných prípadoch môže archív po skončení vyraďovacieho konania uzatvoriť s pôvodcom registratúry zmluvu o dočasnom uložení prevzatých archívnych dokumentov u pôvodcu.

(6) Archív môže odmietnuť prebrať archívne dokumenty, ak nie sú usporiadané podľa registratúrneho plánu pôvodcu registratúry alebo podľa jeho pokynov; súčasne určí lehotu na usporiadanie archívnych dokumentov.

§ 29

Správa registratúry iného pôvodcu

(1) Správa registratúry iného pôvodcu je viazanou živnosťou²⁸.

(2) Správu registratúry iného pôvodcu môže vykonávať len ten, kto má archívne vzdelanie a najmenej päť rokov praxe v odbore.

(3) Povinnosti pôvodcu registratúry pri správe jeho registratúry inou osobou zostávajú zachované. Tým nie je dotknutá zodpovednosť za správu registratúry iného pôvodcu podľa osobitného predpisu²⁹.

ŠIESTA ČASŤ

ŠTÁTNA SPRÁVA NA ÚSEKU ARCHÍVOV A REGISTRATÚR

§ 30

Ministerstvo

Ministerstvo ako ústredný orgán štátnej správy na úseku archívov a registratúr

- a) riadi výkon štátnej správy,
- b) vypracúva koncepciu rozvoja archívov, preberania, sprístupňovania a ochrany archívnych dokumentov a správy registratúry,
- c) zriaďuje a zrušuje štátne archívy podľa tohto zákona, dáva súhlas na zriadenie a zrušenie iných archívov, vedie evidenciu archívov a zrušuje archívy v prípadoch ustanovených týmto zákonom,
- d) vykonáva štátny odborný dozor v štátnych archívoch, ktoré zriaďuje,
- e) vedie ústrednú evidenciu a archívny informačný systém,
- f) dáva súhlas na trvalý vývoz a na dočasný vývoz archívnych dokumentov do zahraničia,
- g) rozhoduje o uložení pokuty, nútenej úschove archívneho dokumentu a o jeho vyvlastnení,
- h) plní záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce jej z členstva v medzinárodných organizáciách na úseku archívov a dojednáva a vykonáva medzinárodné zmluvy týkajúce sa archívov,
- i) koordinuje postup ústredných štátnych orgánov pri správe ich registratúry a vydáva pre ne vzorový registratúrny poriadok,
- j) riadi a kontroluje správu registratúry krajskými úradmi a okresnými úradmi,
- k) zabezpečuje činnosť Vedeckej archívnej rady, poradného orgánu ministra vnútra na úseku archívov,
- l) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona.

²⁸ § 19 písm. b), § 23 a 24 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní.

²⁹ § 255 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

§ 31

Štátne ústredné archívy a štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou

Štátne ústredné archívy a štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou

- a) vedú evidenciu
 1. pôvodcov registratúr,
 2. archívneho dedičstva,
- b) vykonávajú štátny odborný dozor nad
 1. správou registratúry,
 2. archívmi,
 3. archívnymi dokumentmi uloženými u vlastníkov, ktorí nezriadili archív,
- c) schvaľujú registratúrne poriadky a registratúrne plány pôvodcov registratúr, ako aj bádateľské poriadky archívov,
- d) rozhodujú o
 1. vyradovaní registratúrnych záznamov po uplynutí lehoty uloženia,
 2. obmedzení prístupu k archívnym dokumentom, ktoré spravujú, v prípadoch ustanovených týmto zákonom,
- e) preberajú archívne dokumenty v prípadoch a za podmienok ustanovených týmto zákonom,
- f) umožňujú prístup k archívnym dokumentom, ktoré spravujú a spravujú archívny informačný systém,
- g) vyberajú správne poplatky podľa osobitného predpisu¹⁹,
- h) podávajú návrhy na
 1. začatie konania o uložení pokuty,
 2. nútenú úschovu archívneho dokumentu,
 3. vyvlastnenie archívneho dokumentu,
 4. vyradenie archívnych dokumentov z evidencie archívneho dedičstva,
 5. zrušenie archívu.

§ 32

Dočasný vývoz

(1) Ministerstvo udeľuje súhlas na dočasný vývoz archívneho dokumentu do zahraničia na výstavné, konzervátorské, reštaurátorské alebo študijné účely. Rozhodnutie o udelení súhlasu na dočasný vývoz archívneho dokumentu obsahuje okrem všeobecných

náležitostí rozhodnutia²⁰ identifikačné údaje archívneho dokumentu (názov archívu, meno a priezvisko alebo názov vlastníka alebo pôvodcu archívneho dokumentu, názov súboru archívnych dokumentov, časový rozsah vzniku súboru archívnych dokumentov, miesto uloženia a množstvo) a dobu, na ktorú sa dočasný vývoz povoľuje.

(2) Ten, kto dočasne vyváža archívny dokument do zahraničia, je povinný požiadať ministerstvo o súhlas najneskôr tri mesiace pred vývozom. Žiadosť o súhlas s dočasným vývozom archívneho dokumentu obsahuje

- a) meno a priezvisko, adresu trvalého pobytu a adresu prechodného pobytu alebo názov, sídlo a identifikačné číslo vyvážajúceho,
- b) identifikačné údaje toho, ku komu sa vyváža,

- c) identifikačné údaje archívneho dokumentu podľa odseku 1,
- d) účel dočasného vývozu,
- e) písomný súhlas vlastníka archívneho dokumentu s jeho osvedčeným podpisom,
- f) poistnú zmluvu,
- g) potvrdenie štátneho archívu o vyhotovení kópie archívneho dokumentu,
- h) miesto vývozu,
- i) dobu trvania vývozu.

Náklady spojené s vyhotovením kópie uhrádza vyvážajúci.

(3) Archívny dokument na miesto určenia prepravuje výlučne právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá zabezpečuje prepravu prostredníctvom kuriéra.

(4) Vyvážajúci je povinný rozhodnutie o súhlase s dočasným vývozom archívneho dokumentu predložiť colným orgánom pri prechode štátnej hranice.

(5) Ten, kto dočasne vyviezol archívny dokument do zahraničia, je povinný do 30 dní po jeho dovezení späť na územie Slovenskej republiky predložiť ho štátnemu archívu, ktorý vyhotovil jeho kópiu, za účelom jeho kontroly; ak nedošlo k jeho poškodeniu alebo zmene, štátny archív mu ho vráti spolu s kópiou.

(6) Ak štátny archív zistí, že počas dočasného vývozu archívneho dokumentu došlo k jeho poškodeniu alebo zmene, oznámi to ministerstvu a navrhne spôsob nápravy. Náklady na konzervovanie a reštaurovanie archívneho dokumentu uhrádza vyvážajúci.

§ 33

Trvalý vývoz

(1) Ten, kto trvalo vyváža cudzí archívny dokument do zahraničia, je povinný požiadať ministerstvo o súhlas najneskôr tri mesiace pred vývozom. Žiadosť o súhlas s trvalým vývozom cudzieho archívneho dokumentu obsahuje

- a) meno a priezvisko, adresu trvalého pobytu a adresu prechodného pobytu alebo názov, sídlo a identifikačné číslo vyvážajúceho,
- b) identifikačné údaje vyvážaného archívneho dokumentu (§ 32 ods. 1),
- c) štát, do ktorého sa vyváža.

(2) Vyvážajúci je povinný rozhodnutie o súhlase s trvalým vývozom cudzieho archívneho dokumentu predložiť colným orgánom pri prechode štátnej hranice.

§ 34

Návratné konanie

(1) Ministerstvo začína návratné konanie archívneho dokumentu, ktorý bol odcudzený alebo vyvezený bez jeho súhlasu a návratné konanie dovezeného archívneho dokumentu, ktorý bol odcudzený v inom štáte alebo dovezený bez súhlasu príslušného orgánu iného štátu. Ministerstvo začína návratné konanie do jedného roka odo dňa, keď začalo byť známe miesto jeho uloženia a totožnosť jeho

držiteľa, najneskôr však do 75 rokov od jeho neoprávneného vývozu alebo dovozu, ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak.

(2) Ministerstvo verejne oznamuje zmiznutie archívneho dokumentu bezodkladne po tom, ako sa o ňom dozvedelo³⁰.

(3) Ministerstvo spolupracuje s orgánmi iných štátov uskutočňujúcimi návratné konanie. Každý je povinný poskytnúť mu pri tom súčinnosť.

(4) Tretia osoba, ktorá nadobudla archívny dokument v dobrej viere, má právo na náhradu od štátu jeho pôvodu, z ktorého bol odcudzený alebo nedovolené vyvezený, ak preukáže riadnu starostlivosť o archívny dokument po jeho nadobudnutí.

§ 35 **Štátny odborný dozor**

(1) Štátny odborný dozor nad archívmi, u vlastníkov archívnych dokumentov, a nad správou registratúry u pôvodcov registratúr a správcov registratúr iných pôvodcov vykonáva ministerstvo a ním zriadené štátne archívy.

(2) Predmetom štátneho odborného dozoru je kontrola plnenia povinností ustanovených týmto zákonom.

(3) Štátny odborný dozor sa vykonáva v štátnych orgánoch najmenej raz za päť rokov.

Štátny archív môže v odôvodnených prípadoch dohodnúť aj dlhšiu lehotu. U iných právnických osôb a fyzických osôb sa vykonáva v termínoch, ktoré s nimi štátny archív dohodne.

(4) Zamestnanci ministerstva a štátnych archívov sú pri výkone štátneho odborného dozoru oprávnení

- a) vstupovať do priestorov archívu, do priestorov, v ktorých sú uložené archívne dokumenty a priestorov, v ktorých sa nachádza registratúra,
- b) požadovať potrebné doklady, údaje, informácie a vysvetlenia, ktoré sa týkajú dodržiavania povinností ustanovených týmto zákonom; nie sú oprávnení robiť si výpisy a odpisy z archívnych dokumentov a registratúrnych záznamov alebo ich kópie,
- c) požadovať preukázanie totožnosti osôb vykonávajúcich činnosti podľa tohto zákona v archívoch a pri správe registratúry.

(5) Zamestnanci ministerstva a štátnych archívov sú pri výkone štátneho odborného dozoru povinní

³⁰ Čl. 5 písm. g) Dohovoru o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov (vyhláška č. 15/1980 Zb.).

- a) preukázať sa vopred preukazom oprávňujúcim na výkon štátneho odborného dozoru podľa tohto zákona; preukaz vydáva ministerstvo,
- b) poskytnúť na požiadanie informáciu, odbornú radu a usmernenie,
- c) zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone štátneho odborného dozoru,
- d) spísať po skončení kontroly záznam a odovzdať alebo doručiť ho zriaďovateľovi archívu, vlastníkovi archívneho dokumentu, pôvodcovi registratúry a správcovi registratúry iného pôvodcu.

(6) Záznam o kontrole obsahuje

- a) označenie orgánu štátneho odborného dozoru a kontrolovaného,
- b) meno a priezvisko zamestnanca, ktorý vykonal kontrolu,
- c) miesto a dátum kontroly,
- d) predmet kontroly,
- e) zistené nedostatky,
- f) opatrenia uložené na odstránenie zistených nedostatkov vrátane lehoty na ich vykonanie,
- g) podpis zamestnanca, ktorý vykonal kontrolu.

§ 36

Nútená úschova

(1) Štátne archívy podávajú ministerstvu návrh na nútenú úschovu archívneho dokumentu, ak vlastník archívneho dokumentu alebo zriaďovateľ archívu opakovane nevykonal v určenej lehote opatrenia uložené mu orgánom štátneho odborného dozoru.

(2) Archívny dokument môže byť v nútenej úschove najviac päť rokov.

(3) Ministerstvo zruší rozhodnutie o nútenej úschove archívneho dokumentu, ak pred uplynutím doby nútenej úschovy určenej v rozhodnutí vlastník archívneho dokumentu alebo zriaďovateľ archívu preukáže, že pominuli dôvody jeho nútenej úschovy alebo štátny archív dokončil jeho konzervovanie a reštaurovanie.

(4) Náklady na konzervovanie a reštaurovanie archívneho dokumentu počas jeho nútenej úschovy uhrádza vlastník archívneho dokumentu alebo zriaďovateľ archívu.

(5) Za obmedzenie vlastníckeho práva, ku ktorému dochádza nútenou úschovou, patrí vlastníkovi archívneho dokumentu alebo zriaďovateľovi archívu náhrada⁵. Výšku náhrady zisťuje znalec²⁴ a je súčasťou výroku rozhodnutia o nútenej úschove archívneho dokumentu.

§ 37

Vyvlastnenie

(1) Ak vlastník archívneho dokumentu alebo zriaďovateľ archívu nevykonal v lehote piatich rokov, počas ktorej je archívny dokument v nútenej úschove, opatrenia

uložené mu orgánom štátneho odborného dozoru, možno archívny dokument vyvlastniť.

(2) Vyvlastniť archívny dokument možno len do vlastníctva štátu a za náhradu⁵. Výšku náhrady zisťuje znalec²⁴. Prechod vlastníckeho práva na štát a výška náhrady sú súčasťou výroku rozhodnutia o vyvlastnení.

(3) Odkladný účinok rozhodnutia o vyvlastnení možno vylúčiť, ak by mohlo dôjsť k poškodeniu archívneho dokumentu alebo možnosti jeho poškodenia.

SIEDMA ČASŤ ZODPOVEDNOSŤ ZA PORUŠENIE POVINNOSTÍ

§ 38 Pokuty

(1) Ministerstvo uloží za porušenie povinnosti ustanovenej týmto zákonom pokutu do

- a) 1.000.000,- Sk tomu, kto
 1. zničí alebo poškodí archívny dokument,
 2. odcudzí archívny dokument,
 3. trvalo vyvezie archívny dokument do zahraničia bez súhlasu ministerstva,
- b) 500.000,- Sk tomu, kto
 1. neumožní výkon štátneho odborného dozoru,
 2. zničí registratúrny záznam alebo registratúru pred vyradovacím konaním,
 3. nevykoná opatrenie na ochranu archívneho dokumentu, ktoré mu uložil orgán štátneho odborného dozoru,
 4. neodovzdá archívne dokumenty do nútenej úschovy,
 5. neodovzdá archívny dokument, ktorý mu bol vyvlastnený,
- c) 100.000,- Sk tomu, kto
 1. dočasne vyvezie do zahraničia archívny dokument bez súhlasu ministerstva,
 2. nepredloží archívny dokument na reštaurovanie alebo konzervovanie,
 3. nevypracuje registratúrny poriadok a registratúrny plán alebo ho nepredloží na posúdenie a schválenie príslušnému štátnemu archívu,
 4. nezabezpečí správu registratúry,
 5. nezabezpečí trvanlivosť registratúrneho záznamu,
 6. neumiestní registratúru v priestoroch zaručujúcich jej zachovanie,
 7. vyradí registratúrne záznamy bez súhlasu štátneho archívu alebo ministerstva,
 8. neodovzdá registratúru právnenému nástupcovi,
 9. nevykoná opatrenie na nápravu nedostatkov v správe registratúry, ktoré mu uložil orgán štátneho odborného dozoru.
- d) 50.000,- Sk tomu, kto
 1. nepredloží štátnemu archívu na posúdenie dokumentárnej hodnoty záznam, ktorý

2. nadobudol a ktorého obsah, pôvod, doba vzniku alebo jedinečnosť vyhotovenia odôvodňujú predpoklad, že by mohlo ísť o archívny dokument,
3. nepožiadala ministerstvo o súhlas so zriadením archívu alebo so zrušením archívu,
4. neponúkne ministerstvu archívne dokumenty na prednostné odkúpenie,
5. neoznámí štátnemu archívu zmenu vlastníka alebo držiteľa archívneho dokumentu alebo zmenu jeho uloženia alebo stratu, odcudzenie, opätovné nadobudnutie, poškodenie alebo zničenie archívneho dokumentu,
6. porušil bádateľský poriadok, v dôsledku čoho vznikla škoda na archívnom dokumente,
7. ako pôvodca registratúry neoznámí štátnemu archívu zmenu svojho názvu alebo miesta uloženia registratúry.

(2) Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, v ktorom sa orgán príslušný na uloženie pokuty dozvedel o tom, kto sa konania podľa odseku 1 dopustil, najneskôr však do troch rokov odo dňa, v ktorom došlo ku konaniu opodstatňujúcemu uloženie pokuty. Pri ukladaní pokút sa prihliada najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a následky protiprávneho konania.

(3) V rozhodnutí o uložení pokuty za nedostatky zistené pri výkone štátneho odborného dozoru sa súčasne určí aj lehota, v ktorej sa majú nedostatky odstrániť. Tomu, kto nevykonal v určenej lehote nápravu nedostatkov, za ktoré mu bola uložená pokuta, sa uloží ďalšia pokuta vo výške dvojnásobku hornej hranice pokuty ustanovenej týmto zákonom.

(4) Ak ten, komu bola uložená pokuta, znovu poruší v čase jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty povinnosť, za ktorú mu bola pokuta uložená, uloží sa mu ďalšia pokuta vo výške dvojnásobku hornej hranice pokuty ustanovenej týmto zákonom.

(5) Pokuta je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ak v rozhodnutí nie je určená dlhšia lehota. Na ukladanie pokút sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní²¹.

(6) Výnos z pokút je príjmom štátneho rozpočtu.

ÔSMA ČASŤ SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Spoločné ustanovenia

§ 39 Odborná spôsobilosť

(1) Odborné činnosti archívu a pri správe registratúry zabezpečuje osoba

- a) s vysokoškolským archívnym vzdelaním alebo podobným vzdelaním (napríklad história, knihoveda a vedecké informácie),
- b) s úplným stredoškolským vzdelaním archívneho alebo knihovníckeho a informačného zamerania.

(2) Konzervovať a reštaurovať archívne dokumenty môžu iba odborne spôsobilé osoby zapísané v zozname autorizovaných reštaurátorov³¹.

§ 40

Povinnosti likvidátora a správcu konkurznej podstaty

Likvidátor a správca konkurznej podstaty je povinný

- a) oznámiť do jedného mesiaca od rozhodnutia o likvidácii alebo od právoplatnosti rozhodnutia o vyhlásení konkurzu právnickej osoby príslušnému štátnemu archívu,
- b) vypracovať pred výmazom z obchodného registra návrh na vyradenie registratúrnych záznamov, ktorým uplynuli lehoty uloženia a predložiť ho príslušnému štátnemu archívu,
- c) odovzdať archívne dokumenty príslušnému štátnemu archívu usporiadané podľa jeho pokynov a na vlastné náklady,
- d) zabezpečiť vyradenie a uloženie registratúrnych záznamov bez trvalej dokumentárnej hodnoty do uplynutia lehôt uloženia a oznámiť príslušnému štátnemu archívu miesto, kde sú uložené.

§ 41

Vzťah k iným právnym predpisom

(1) Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní²¹, okrem § 8 ods. 1 písm. e) a f), § 24 až 27, § 31 písm. c) a § 34.

(2) Právne predpisy o kultúrnych pamiatkach sa nevzťahujú na archívne dokumenty.

(3) Štátne archívy a ministerstvo postupujú pri poskytovaní informácií z archívneho informačného systému podľa osobitného predpisu o ochrane osobných údajov³².

(4) Na archívny informačný systém sa nevzťahujú ustanovenia o povinnostiach ústredných štátnych orgánov, o štandardoch a projektoch podľa osobitného predpisu³³.

³¹ § 16 až 19 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov.

³² Zákon č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch.

§ 42

Splnomocňovacie ustanovenia

Ministerstvo ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o

- hodnotení a vyraďovaní záznamov a preberaní archívnych dokumentov,
- ochrane registratúrnych záznamov a archívnych dokumentov,
- evidencii archívneho dedičstva Slovenskej republiky a prístupe k archívnym dokumentom.

§ 43

Prechodné ustanovenia

(1) Archívne dokumenty vedené v evidencii na území Slovenskej republiky pred účinnosťou tohto zákona sú archívnymi dokumentmi podľa tohto zákona.

(2) Archívy zriadené pred účinnosťou tohto zákona sú archívmi podľa tohto zákona.

(3) Archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti pôvodcov uvedených v § 12 ods. 1 písm. a) uložené v spoločne spravovanom Archíve mesta Košíc preberie Štátny archív v Košiciach. To sa nevzťahuje na archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti orgánov mesta Košíc, z činnosti orgánov jeho mestských častí a nimi zriadených a založených právnických osôb. Podrobnosti dohodne ministerstvo a mesto Košice do jedného roka od účinnosti tohto zákona.

(4) Zriaďovateľská funkcia okresných úradov k štátnym okresným archívom prechádza ku dňu účinnosti tohto zákona na ministerstvo. Práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov zamestnancov okresných úradov v štátnych okresných archívoch, z majetkovoprávných vzťahov a z iných právnych vzťahov týkajúcich sa štátnych okresných archívov prechádzajú ku dňu účinnosti tohto zákona na ministerstvo. Podrobnosti dohodne ministerstvo a okresné úrady do jedného roka od účinnosti tohto zákona.

(5) Vlastnícke právo štátu k nehnuteľnostiam a k hnuiteľným veciam, ktoré slúžia pre výkon štátnej správy na úseku archívov, ktoré má ku dňu účinnosti tohto zákona alebo, ktoré nadobudne po účinnosti tohto zákona, nemožno previesť na inú právnickú osobu alebo na fyzickú osobu. To isté platí o archívnych dokumentoch, ktoré sú ku dňu účinnosti tohto zákona vo vlastníctve štátu, a o archívnych dokumentoch, ktoré štát nadobudne do vlastníctva po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

(6) Správu majetku vo vlastníctve štátu uvedeného v odseku 5 možno previesť len na štátny orgán, ktorý vykonáva štátnu správu na úseku archívov (ďalej len „správca“).

(7) Výkon správy majetku štátu podľa odseku 5 zabezpečuje správca uvedený

³³ § 7, 10 a 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 261/1995 Z. z. o štátnom informačnom systéme.

v odseku 6.

(8) Na konanie opodstatňujúce uloženie pokuty, ku ktorému došlo pred účinnosťou tohto zákona a na konanie o uložení pokuty začaté pred účinnosťou tohto zákona sa vzťahujú doterajšie predpisy.

Záverečné ustanovenia

§ 44

Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. zákon Slovenskej národnej rady č. 149/1975 Zb. o archívnictve v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 571/1991 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. a zákona č. 312/2001 Z. z.,
2. vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 168/1975 Zb., ktorou sa upravujú podrobnosti o postupe pri nadobúdaní archívnych dokumentov štátom,
3. vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 62/1976 Zb., ktorou sa upravujú niektoré podrobnosti o zriaďovaní, zrušovaní a organizácii podnikových archívov,
4. vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 63/1976 Zb., ktorou sa určujú kritériá na posudzovanie písomností ako archívnych dokumentov a upravujú niektoré podrobnosti o postupe pri vyradovaní (škartácii) písomností,
5. vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 122/1976 Zb., ktorou sa upravujú podrobnosti o podmienkach a spôsobe využívania archívnych dokumentov,
6. úprava Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. LP – 205/1976, ktorou sa upravujú niektoré podrobnosti o zriaďovaní, zrušovaní, organizácii a činnosti archívov organizácií osobitného významu (reg. v čiastke 19/1976 Zb.),
7. úprava Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. LP – 222/1976 o spôsobe ochrany a o kategorizácii archívnych dokumentov (reg. v čiastke 25/1976 Zb.),
8. úprava Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. LP – 269/1976 o spôsobe vedenia evidencie archívnych dokumentov a o zložení Jednotného archívneho fondu Slovenskej socialistickej republiky (reg. v čiastke 29/1976 Zb.).

§ 45

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2003.

Názvy, sídla a územné obvody štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou a ich pobočky

NÁZOV/SÍDLO¹

**ÚZEMNÝ OBVOD
OKRES**

I. Štátny archív v Banskej Bystrici

Pobočky:

1. Banská Bystrica
2. Banská Štiavnica
3. Kremnica
4. Lučenec
5. Rimavská Sobota
6. Veľký Krtíš
7. Zvolen

Banská Bystrica, Brezno
Banská Štiavnica
Žarnovica, Žiar nad Hronom
Lučenec, Poltár
Rimavská Sobota
Veľký Krtíš
Zvolen, Detva, Krupina

II. Štátny archív v Bratislave

Pobočka:

1. Modra
2. Skalica
3. Šaľa
4. Trenčín
5. Trnava

Bratislava I - V

Malacky, Pezinok, Senec
Myjava, Skalica, Senica
Dunajská Streda, Galanta, Šaľa
Nové Mesto nad Váhom, Trenčín
Hlohovec, Piešťany, Trnava

III. Štátny archív v Bytči

Pobočka:

1. Čadca
2. Dolný Kubín
3. Liptovský Mikuláš
4. Martin
5. Považská Bystrica
6. Žilina

Čadca, Kysucké Nové Mesto
Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín
Liptovský Mikuláš, Ružomberok
Martin, Turčianske Teplice
Ilava, Považská Bystrica, Púchov
Bytča, Žilina

IV. Štátny archív v Košiciach

Pobočka:

1. Košice
2. Michalovce
3. Rožňava
4. Trebišov

Košice I – IV, Košice - okolie
Michalovce, Sobrance
Revúca, Rožňava
Trebišov

V. Štátny archív v Levoči

Pobočka:

1. Levoča
2. Poprad
3. Spišská Nová Ves
4. Stará Ľubovňa

Levoča
Kežmarok, Poprad
Gelnica, Spišská Nová Ves
Stará Ľubovňa

VI. Štátny archív v Nitre

sídlo: Ivanka pri Nitre

Pobočka:

1. Nitra	Nitra, Zlaté Moravce
2. Bojnice	Prievidza
3. Komárno	Komárno
4. Levice	Levice
5. Nové Zámky	Nové Zámky
6. Topoľčany	Bánovce nad Bebravou, Partizánske,
Topoľčany

VII. Štátny archív v Prešove

Pobočka:

1. Prešov	Prešov, Sabinov
2. Bardejov	Bardejov
3. Humenné	Humenné, Medzilaborce, Snina
4. Svidník	Svidník, Stropkov
5. Vranov nad Topľou	Vranov nad Topľou

VIII. Archív mesta Bratislavy

Bratislava I - V

¹ Sídlo sa uvádza len v prípade, ak nie je totožné s mestom uvedeným v názve štátneho archívu.

Dôvodová správa

VŠEOBECNÁ ČASŤ

Archívy, svojim postavením a úlohami, osobitne štátne archívy, majú nenahraditeľný význam v živote každej modernej a demokratickej spoločnosti. Na jednej strane plnia nezastupiteľnú úlohu ako východisko rozhodovacích procesov vo verejnom sektore; na strane druhej sú významnou súčasťou národného kultúrneho dedičstva každého štátu. Majú teda nezastupiteľné postavenie v štátnej správe a samospráve, kultúre, vede; tvoria integrálnu súčasť informačných štruktúr a zdrojov spoločnosti.

Táto ich dvojediná úloha vyplýva z podstaty predmetu ich činnosti – archívneho dokumentu. Archívy preberajú, ochraňujú, odborne a vedecky spracúvajú a umožňujú prístup k archívnym dokumentom pochádzajúcim z organickej úradnej, hospodárskej, kultúrnej a inej činnosti svojho pôvodcu, orgánov a organizácií, ďalších právnických osôb verejného práva a súkromného práva, ako aj z činnosti

fyzických osôb. Ich význam spočíva teda nielen v ich informačnej hodnote, ale aj v ich hodnote právneho dôkazu o činnosti, význame a postavení svojho pôvodcu v štruktúre spoločnosti.

Význam archívov osobitne narastá v období prebiehajúcich inštitucionálnych reforiem spoločnosti, narastajúceho záujmu verejnosti uplatniť právo na objektívne poznanie a pochopenie zložitosti historických procesov vo všeobecnosti a osobitne historických procesov v 20. storočí. Na tieto požiadavky musí právne relevantným spôsobom reagovať aj legislatíva. Legislatíva musí aktívnym spôsobom upraviť právne postavenie archívov tak, aby ich správa bola čo najefektívnejšia, aby mohli preberané archívne dokumenty plnohodnotne spravovať ochraňovať a sprístupňovať, pretože dobre spravované archívy a prístupné archívy stále viac prispievajú k demokratickému fungovaniu spoločnosti.

Zložitosť vzťahov, množstvo dotknutých subjektov, úzke prepojenie otázok archívneho dedičstva so správou súčasných záznamov (správou registratúr) a rozhodnutiami týkajúcimi sa prístupu k informáciám obsiahnutým v archívnych dokumentoch si vyžiadala rozhodnutie pripraviť jeden alebo viacero zákonov. Vzhľadom na predmet ich správy – registratúrny záznam a archívny dokument a integračné prvky vyžadujúce si vysokú mieru zhody pri ich správe, ministerstvo vnútra navrhuje prijať jeden zákon, ktorý bude komplexným spôsobom upravovať oblasť správy archívov, ako aj správy registratúr.

Zákon sa týka všetkých archívov, verejných aj súkromných, všetkých archívnych dokumentov, každého pôvodcu záznamu a registratúrneho záznamu. Archívne dedičstvo štátu a občanov je nedeliteľné, bez ohľadu na ich pôvodcu, vlastníka alebo kto ho uchováva, pretože je verejným záujmom zachovať všetky záznamy a registratúrne záznamy, o ktorých štátny archív rozhodol, že majú trvalú dokumentárnu hodnotu pre poznanie dejín Slovenska a Slovákov.

Predložený návrh zákona je v súlade s právnym poriadkom, najmä so zákonmi o ochrane osobných údajov, o knižniciach, o povinných výtlačkoch, o múzeách a galériách a ochrane predmetov múzejnej a galerijnej hodnoty, o ochrane utajovaných skutočností, o slobode informácií, ako aj so zákonom o štátnom informačnom systéme. Návrh zákona je v súlade s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Návrh zákona o archívoch a registratúrach je porovnateľný s právnymi úpravami európskych štátov s najvyspelejšou archívnu kultúrou, a to Spolkovej republiky Nemecka a vybraných spolkových krajín, Francúzska, Švédska, Talianska, Rakúska; predmetom hodnotenia bola aj archívna legislatíva Maďarskej republiky.

Základné princípy návrhu zákona vychádzajú z metodického materiálu „Princípy tvorby archívnej legislatívy a legislatívy o správe súčasných záznamov“, ktorý vydala Medzinárodná rada archívov v roku 1996.

Spracovanie problematiky prístupu k archívnym dokumentom vychádza z Odporúčania R(2000)13 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o európskej politike prístupu k dokumentom. Návrh recipuje najliberálnejšiu formu uplatnenia práva na prístup k archívnym dokumentom zrušením všeobecnej lehoty ich neprístupnosti. Týmto spôsobom upravený prístup k archívnym dokumentom sa uplatňuje v krajinách Európskej únie iba v praxi Národného archívu Švédska.

V práve Európskych spoločenstiev/Európskej únie problematika archívniectva nie je komplexne upravená.

Súlad s európskym právom sa uvádza v nasledujúcej doložke zlučiteľnosti a tabuľke zhody.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI

návrhu zákona s právom Európskej únie

1. Navrhovateľ zákona:

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2. Názov návrhu:

Návrh zákona o archívoch a registratúrach

3. V práve Európskej únie problematika návrhu zákona je upravená v:

1.. Čl. 128 Zmluvy o Európskej únii podpísanej v Maastrichte v znení Amsterdamskej zmluvy

2. Smernica rady ES č. 3911/92 z 9. decembra 1992 o vývoze kultúrnych predmetov

4. Návrh zákona svojou problematikou:

Nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v článku 70 Európskej dohody o pridružení a nepatrí ani medzi priority odporúčané v Bielej knihe Komisie Európskych spoločenstiev

5. Charakteristika právnych noriem Európskej únie, ktorými je upravená problematika návrhu zákona:

1. V čl. 128 Zmluvy o EÚ sa deklaruje zásada, že archívne dokumenty, bez ohľadu na nosič a druh, ako aj k nim patriace materiály, ak sú staršie ako 50 rokov, patria do kategórie predmetov, na ktoré sa vzťahujú pravidlá na ochranu predmetov kultúrneho dedičstva

2. Smernica upravuje povinnosť predložiť vývozné povolenie pri vývoze predmetov z oblastí kultúry, ktoré patria do niektorej z kategórií uvedených v prílohe (položka 11: archívne dokumenty a akékoľvek ich časti, akéhokoľvek druhu alebo na akomkoľvek nosič, ktoré sú staršie ako 50 rokov).

6. Vyjadrenie stupňa kompatibility návrhu zákona s právnou normou Európskej únie:

úplná

Tabuľka zhody:

osobitná časť

K § 1:

Účelom ustanovenia je vymedziť obsah a rozsah pôsobnosti zákona vymenovaním dotknutých subjektov, ich vzťahov a činností, ktoré upravuje.

K § 2:

Pre porozumenie obsahu zákona je nevyhnutné poznať obsah pojmov, ktoré sa v jeho texte používajú. Uvedených 15 základných pojmov vymedzuje obsah základných predmetov návrhu zákona – archív a registratúru, ako aj obsah základných odborných činností a z nich vyplývajúcich vzťahov, ktoré upravuje. Súčasne obsahuje aj definície vykonávaných základných a odborných činností.

K odseku 1 až 9

Na účely návrhu zákona sa archív definuje ako odborné pracovisko vrátane jeho základných úloh, ktorých cieľom je zachovať archívne dedičstvo Slovenskej republiky, ktorého definícia je uvedená v odseku 2. Definovanie archívneho dedičstva Slovenskej republiky ako súčasť kultúrneho dedičstva Slovenskej

republiky, ktorého zachovanie je štát povinný zabezpečiť je aj v súlade s Deklaráciou Slovenskej národnej rady o ochrane kultúrneho dedičstva.

Základným predmetom odbornej činnosti archívu je archívny dokument. Základom definície uvedenej v odseku 3 je zdôraznenie rozhodujúcej úlohy štátneho archívu pri určovaní trvalej dokumentárnej hodnoty záznamu pre poznanie dejín Slovenska a Slovákov, a tým jeho prekvalifikovanie na archívny dokument, čím sa vzniká aj povinnosť jeho zachovania, predovšetkým uložením v archíve. Pri určovaní trvalej dokumentárnej hodnoty záznamu medzi rozhodujúce kritériá patrí aj doba vzniku záznamu. Vzhľadom na pomerne vzácny výskyt filmových a zvukových záznamov, ktoré vznikli do roku 1950 sa za archívny dokument ex lege považuje každý takýto filmový a lebo zvukový záznam. Za archívny fond sa považuje súbor archívnych dokumentov, bez ohľadu na dátum ich vzniku, ich formu a materiálny nosič, ktorý vznikol výberom z registratúrnych záznamov pochádzajúcich z organickej činnosti určitej právnickej osoby alebo fyzickej osoby po uplynutí ich praktickej potreby pre svojho pôvodcu. Formovanie a archívneho fondu je odbornou činnosťou vykonávanou v archíve. Priama väzba na organickú činnosť pôvodcu zvyčajne odlišuje jeho principiálne odlišnú podstatu spôsobu vzniku, formovania a výpovednej hodnoty obsahu od predmetov činnosti múzeí, galérií a knižníc. Súčasťou archívneho dedičstva sú aj archívne zbierky, ktorých definícia je v odseku 4. Doplňovanie archívneho dedičstva je základnou úlohou archívov, vykonávajú ju jednou z ich základných odborných činností systematickým preberaním od ich pôvodcov. Úlohou štátu je zachovanie archívneho dedičstva ako súčasti kultúrneho dedičstva a preto je archívne dedičstvo predmetom ochrany, ktorá sa definuje ako súbor odborných činností preventívneho a profylaktického charakteru pred ich odcudzením a poškodením. Cieľom a praktickým naplnením poslania zachovať archívne dedičstvo je umožniť prístup k informáciám obsiahnutým v archívnych dokumentoch prevzatých do archívu; základným predpokladom uplatnenia tohto práva verejnosťou je ďalšia odborná archívna činnosť – sprístupňovanie. Z dôvodov zabezpečiť verejnosti prístup k základným informáciám o uložení, obsahu a prístupe k archívnemu dedičstvu štátne archívy a ministerstvo vedú a spravujú archívny informačný systém.

K odseku 10 až 15

Dôvodom zaradenia základných pojmov uvedených v odsekoch 11 a 13 je aj potreba zosúladiť teóriu a prax v oblasti odbornej terminológie používanej pri správy registratúry a zakotviť ju aj vo všeobecne záväznom právnom predpise. V návrhu uvedené základné pojmy akceptuje teória a archívna prax takmer desať rokov. Pre porovnanie uvádzame základné termíny používané v platných právnych predpisoch. Pojem spisová služba sa nahrádza pojmom správa registratúry (odsek 11), pojem písomnosť sa nahrádza pojmom registratúrny záznam (odsek 13).

Predarchívna starostlivosť je základnou odbornou činnosťou všetkých archívov bez ohľadu na ich postavenie v sústave archívov. Archív si jej vykonávaním zabezpečuje optimálne podmienky pre preberanie archívnych dokumentov metodickým riadením a kontrolovaním činnosti pôvodcov registratúry evidovaných v jeho pôsobnosti už od vzniku registratúry; štátne archívy v jej rámci vykonávajú aj štátny odborný dozor a rozhodujú aj o vyradovaní registratúrnych záznamov z registratúry pôvodcu po uplynutí lehôt ich uloženia. Zabezpečenie kvalitnej správy registratúry, ktoré je potrebné nielen v záujme zachovania archívnych dokumentov, ale aj v záujme zachovania informácií pre praktickú činnosť pôvodcu si vyžaduje plnenie úloh podľa definície odseku 11. Dokladom o činnosti právnickej osoby v oblasti jej pôsobenia sú záznamy, ktoré prijíma a vyhotovuje. Záznam sa stáva súčasťou jej registratúry zapísaním do registratúrneho denníka a jej súčasťou prestáva byť po ukončenom vyradovacom konaní. Vzhľadom na to, záznamom je každá zaznamenaná informácia, v odseku 13 sa definuje registratúrny záznam. Na túto definíciu logicky nadväzuje definícia pôvodcu registratúry uvedená v odseku 14. Definícia v odseku 15 hutným spôsobom opisuje obsah jednej z najdôležitejších základných činností, pri ktorej spolupracujú archív a pôvodca registratúry – vyhodnotenie dokumentárnej hodnoty registratúrnych záznamov a ich vyradenie z registratúry pôvodcu.

K § 3 :

V ustanoveniach § 3 sa upravujú základné princípy, z ktorých návrh zákona vychádza.

K odseku 1:

Zakotvuje sa miesto archívneho dedičstva v súlade s jeho úpravou v medzinárodných právnych dokumentoch ako neoddeliteľnej súčasť kultúrneho

dedičstva a vymedzuje sa základná úloha štátu vo vzťahu k nemu; tým sa do vnútroštátneho práva premietajú záväzky, ktoré na seba Slovenská republika prevzala v rámci medzinárodného spoločenstva. Ustanovenie povinnosti každej osobe poskytnúť súčinnosť štátu pri plnení jeho základnej povinnosti zachovať archívne dedičstvo pre budúce generácie vyplýva z jeho významu pre celú spoločnosť aj jednotlivých občanov, pre ktorých je zdrojom historického a kultúrneho povedomia, hrdosti a zhmotnením pamäte národa.

K odseku 2:

Vzhľadom na význam a nezastupiteľnú úlohu archívneho dedičstva pre dnešok aj budúcnosť je potrebné vymedziť činnosti, prostredníctvom ktorých si štát plní svoju základnú úlohu vo vzťahu k nemu napĺňajúcu zmysel existencie archívneho dedičstva, a to umožniť každému oboznámiť sa s jeho obsahom. Význam archívneho dedičstva odôvodňuje vymedziť tieto činnosti ako verejný záujem.

K odseku 3:

Ustanovenie nadväzuje na úlohu štátu zachovať archívne dedičstvo. Povinnosť každého nadobúdateľa záznamu predložiť ho štátnemu archívu je nevyhnutným predpokladom pre plnenie tejto základnej úlohy štátu.

K odseku 4 a 5:

Vo vzťahu k archívnym dokumentom, ktoré pochádzajú z činnosti štátnych subjektov, a stali sa tak majetkom štátu, je potrebné, vzhľadom na terajšie a budúce zmeny v štruktúre verejnej správy a v ekonomike (prechod pôsobností zo štátnych orgánov na iné subjekty, privatizácia) zakotviť nescudziteľnosť tohto štátneho majetku. Okrem toho sa zakotvuje aj nescudziteľnosť archívnych dokumentov uložených vo verejnom archíve. Tá je nevyhnutná vzhľadom na to, že orgány verejnej správy, ktorými môžu byť aj fyzické osoby a právnické osoby súkromného práva, vykonávajú svoju činnosť vo verejnom záujme, a preto sa nesmie narušiť integrita ich archívnych fondov dokumentujúcich ich činnosť ako orgánu verejnej správy.

K odseku 6:

Predkupné právo štátu je vyjadrením a vyplýva z jeho základnej povinnosti – zabezpečiť zachovanie archívneho dedičstva.

K odseku 7:

V rámci základných zásad právnej úpravy je potrebné riešiť situáciu, keď archívne dokumenty zostanú bez vlastníka. Vzhľadom na postavenie štátu ako rozhodujúceho činiteľa pri zachovaní archívneho dedičstva, ako aj podľa medzinárodného práva, je odôvodnený prechod vlastníckeho práva k takýmto archívnym dokumentom na štát.

K odseku 8:

Vzhľadom na to, že trvalým vývozom archívneho dokumentu by sa znemožnilo plnenie základnej povinnosti štátu zachovať ho pre jeho budúce generácie, trvalý vývoz sa zakazuje.

Je však odôvodnené zakotviť výnimku z tohto zákazu pre cudzie archívne dokumenty a potrebné súčasne ich vymedziť; sú to dokumenty, ktoré vznikli mimo územia Slovenska a na územie Slovenska sa spravidla dostali rôznym spôsobom a súčasne sa svojím obsahom nijako nedotýkajú Slovenska, jeho vzťahov so zahraničím ani jeho obyvateľov..

K odseku 9:

V súvislosti s medzinárodnými stykmi štátov, ktoré sú na úseku kultúry osobitne bohaté, ako aj s ohľadom na možnosť, že štát alebo súkromný vlastník archívneho dokumentu sa rozhodne pre jeho konzervovanie, reštaurovanie alebo vystavovanie v zahraničí, je potrebné upraviť podmienky dočasného vývozu. Ustanovuje sa preto ako základná povinnosť získať súhlas ministerstva vnútra, ktoré ho bude udeľovať, ak žiadateľ splní podmienky ustanovené zákonom. Poverenie jedného štátneho orgánu vydávať súhlas na dočasný vývoz archívneho dokumentu je v súlade s nariadením Európskych spoločenských o vývoze kultúrnych predmetov č. 3911/1992 z 9. decembra 1992.

K odseku 10:

Ustanovenia vynímajúce archívny dokument zo záložného práva, výkonu rozhodnutia, exekúcie alebo iného zaťaženia sledujú ako hlavný cieľ obmedziť manipuláciu s archívnym dokumentom, pretože každá manipulácia ho ohrozuje a je tak v rozpore so základným princípom zachovania archívneho dokumentu. Absencia takéhoto zákazu by mala negatívne dôsledky aj na realizáciu prístupu k archívnym dokumentom. Zákaz takéhoto nakladania je odôvodnený predovšetkým významom

archívneho dokumentu ako súčasť kultúrneho dedičstva a osobitnými podmienkami jeho úschovy.

Dôvodom udelenia súhlasu s trvalým vývozom....

K odseku 11:

Ustanovenie o vyvlastnení archívneho dokumentu napríňa čl. 20 ods. 4 ústavy, ktorý vyžaduje jeho zákonnú úpravu. Tá v ďalšom texte návrhu zákona rieši vyvlastnenie archívneho dokumentu ako krajný prostriedok v záujme jeho zachovania. Zachovanie archívneho dokumentu je cieľom jeho ochrany, ktorá je definovaná v základných ustanoveniach zákona (odsek 2) ako verejný záujem. Tým je naplnená ústavná podmienka vyvlastnenia „vo verejnom záujme“.

K odseku 12:

Ustanovenie vykonáva záväzok Slovenskej republiky, ktorý jej vyplýva ako zmluvnej strane Dohovoru o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov.

K § 4 :

V novej sústave archívov v Slovenskej republike sa archívy členia podľa ich zriaďovateľov, ktorí sú osobami verejného alebo súkromného práva. V porovnaní s doterajšou právnou úpravou sa umožňuje aj fyzickej osobe zriadiť archív.

V nadväznosti na toto zaradenie zriaďovateľov sa vymedzujú jednotlivé druhy verejných a súkromných archívov. Uvedené členenie tvorí základ pre ďalšiu úpravu činnosti archívov, v ktorej sa výrazne odlišujú štátne archívy zriadené ministerstvom vnútra od ostatných archívov ako vykonávatelia základnej povinnosti štátu zachovať archívne dokumenty pre budúce generácie.

K odseku 4:

Tak ako celá sústava archívov, aj štátne archívy sú vymedzené svojím zriaďovateľom. V písm. a) sú zahrnuté doterajšie štátne ústredné archívy, štátne oblastné archívy a štátne okresné archívy. Okrem ich zjednotenia do jedného typu štátneho archívu dochádza aj k zmene v osobe ich zriaďovateľa, v porovnaní s platným právnym stavom, pri štátnych okresných archívoch; zriaďovateľská funkcia u týchto archívov prechádza z okresných úradov na ministerstvo.

K § 5 :

V odseku 1 sa uvádza členenie štátnych archívov zriaďovaných ministerstvom podľa ich územnej pôsobnosti. Nový spoločný názov „štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou“ vyplýva zo začlenenia doterajších štátnych okresných archívov do dnešných štátnych oblastných archívov ako ich pobočiek. Zjednotenie dvoch doterajších typov štátnych archívov do jedného je dôsledkom požiadavky zjednodušiť sústavu štátnych archívov, ktorá je pri porovnaní so sústavami archívov v iných krajinách hodnotená ako zložitá.

Okrem štátnych archívov zriaďovaných ministerstvom, ktoré vykonávajú štátnu správu na úseku archívov, a ako orgány štátnej správy musia teda mať v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky svoju pôsobnosť ustanovenú v zákone, všetky ostatné archívy musia mať svoju existenciu založenú na súhlase udelenom ministerstvom vnútra. Účelom zriadenia archívu len so súhlasom ministerstva sa sleduje zabezpečenie podmienok ochrany archívnych dokumentov, ktorá musí byť založená na odbornej starostlivosti o ne. Inštitút súhlasu je tak úkonom štátneho dozoru nad archívными dokumentmi uloženými u iných subjektov.

Vzhľadom na úlohy ministerstva vnútra ako ústredného orgánu štátnej správy na úseku archívniectva je odôvodnené, aby sa mu zverila rozhodovacia právomoc aj pri zrušovaní archívov. Úprava zrušovania sa obmedzuje na nevyhnutné prípady, v ktorých je potrebné riešiť naloženie s archívными dokumentmi v záujme ich ochrany. V prvom prípade, pri zániku zriaďovateľa bez právneho nástupcu, je zrušenie archívu len logickým dôsledkom vzniknutého stavu. V druhom prípade ide predovšetkým o zabezpečenie ustanovených podmienok uloženia archívnych dokumentov v prípadoch, keď ich zriaďovateľ nezabezpečil napriek uloženému opatreniu ani v lehote päť rokov. Vzhľadom na to, že päť rokov je dostatočne dlhý čas na zabezpečenie odborne spôsobilých osôb do archívu, ako aj na potrebné úpravy, a to aj stavebné, priestorov archívu, je v týchto prípadoch zrušenie archívu odôvodneným riešením v záujme ochrany archívnych dokumentov.

K § 6 :

Návrh zákona oprávňuje zriaďovateľa archívu požiadať štát o finančný príspevok z dôvodov ochrany archívnych dokumentov, ako aj o informačno-poradenské služby štátnych archívov. Toto jeho právo je odôvodnené jeho povinnosťami vo vzťahu k verejnosti v súvislosti s prístupom k archívным

dokumentom. Povinnosti zriaďovateľa archívu sa ustanovujú tak, aby súhlas so zriadením mohol byť vydaný odôvodnene, na základe dokladov preukazujúcich, že zriaďovateľ splnil všetky podmienky, aby archív mohol náležite plniť úlohy ochrany archívnych dokumentov, ako aj všetky jeho ďalšie funkcie.

K § 7 :

Ustanovené povinnosti archívu sa vzťahujú na všetky archívy v Slovenskej republike, t.j. na všetky verejné archívy i súkromné archívy. Sleduje sa nimi požiadavka, aby každý archív fungoval plnohodnotne, teda aby plnil všetky základné funkcie archívu: vykonával predarchívnu starostlivosť o registratúry pôvodcov, od ktorých preberá registratúrne záznamy vyhodnotené ako archívne dokumenty, aby preberal archívne dokumenty, viedol ich evidenciu, ochraňoval ich, vykonával odborné archívne činnosti, čiže sprístupňoval archívne dokumenty, umožňoval verejnosti prístup k archívnym dokumentom a aby sa vyhotovovaním kópií archívnych dokumentov podieľal na sprostredkovaní prístupu čo najširšiemu okruhu záujemcov a na zachovaní archívneho dedičstva pre budúcnosť.

K § 8 :

Práva a povinnosti vlastníka archívneho dokumentu sa upravujú spoločne tak pre vlastníka, ktorý má archívny dokument uložený u seba, ako aj pre vlastníka, ktorý uložil svoj archívny dokument v niektorom štátnom archíve.

Práva vlastníka sa viažu predovšetkým k jeho dispozičnému oprávneniu nakladať s predmetom svojho vlastníckeho práva; okrem toho sú viazané aj na jeho povinnosť zabezpečiť ochranu archívneho dokumentu.

Navrhované povinnosti vlastníka, popri základnej povinnosti zabezpečenia ochrany archívnych dokumentov, sú späté najmä s nevyhnutnosťou mať v evidencii archívneho dedičstva aktuálne informácie o archívnych dokumentoch.

K § 9 :

Ustanovenie zakotvuje právne a finančné postavenie štátnych archívov zriaďovaných ministerstvom; pretože vykonávajú štátnu správu, ich postavenie musí upraviť zákon.

K § 10 :

Vzhľadom na to, že do pôsobnosti štátnych archívov zriaďovaných ministerstvom patria pôvodcovia archívnych dokumentov s rozličným postavením

a významom v štruktúre spoločnosti, vrátane ich rozdielnej územnej pôsobnosti (celoštátna, regionálna), návrh zákona ich upravuje osobitne vo viacerých ustanoveniach.

V § 10 sa zakotvuje pôsobnosť Slovenského národného archívu, ktorý je najväčším a najvýznamnejším archívom Slovenskej republiky. Ako vrcholná archívna inštitúcia preberá, ochraňuje, odborne a vedecky spracúva a umožňuje prístup k archívnym dokumentom pochádzajúcim z činnosti ústredných orgánov Slovenskej republiky a ich právnych predchodcov, k archívnym dokumentom, ktoré majú celoštátny význam a do jeho pôsobnosti patrí aj spravovanie archívnych dokumentov, ktoré vyhľadal a získal aj zo zahraničia, pretože sa týkajú dejín Slovenska a Slovákov. Vzhľadom na vrcholné postavenie Slovenského národného archívu v sústave archívov je aj školiacim pracoviskom na úseku archívnictva a ochrany archívnych dokumentov a plní niektoré ďalšie odborné úlohy. Úprava postavenia Slovenského národného archívu vychádza z doterajšieho stavu, ktorý sa osvedčil. Nad rámec doterajších úloh sa navrhuje zveriť do jeho pôsobnosti štátny odborný dozor nad archívmi štátnych orgánov a organizácií, ako aj nad vybranými archívmi právnických osôb verejného práva, ktorý doteraz vykonávalo ministerstvo.

K § 11 :

Podobne ako Slovenský národný archív, aj Štátny ústredný banký archív je ústredným archívom, a to pre archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti orgánov a organizácií špecializovaných odvetví baníctva, hutníctva, geológie a niektorých súvisiacich odvetví. Aj Štátny ústredný banký archív, podobne ako Slovenský národný archív, bude aj naďalej plniť úlohy, ktoré mu patrili aj doteraz. Nad rámec doterajších úloh sa tiež navrhuje zveriť do jeho pôsobnosti štátny odborný dozor nad archívmi zriaďovateľov pôsobiacich vo vyššie uvedených špecializovaných odvetviach.

K § 12 :

Ustanovenie nadväzuje na ustanovenie § 4 odsek 4 písm. a), v ktorom sa v rámci sústavy štátnych archívov zakotvujú ako nový pojem štátne archívy s regionálnou územnou pôsobnosťou. Zjednotenie doterajších typov štátnych archívov – štátnych oblastných archívov a štátnych okresných archívov – do jedného typu nebude znamenať zmeny v ich doterajších úlohách, ak odhliadneme od vzniku

samosprávnych krajov, predstavujúcich nového významného pôvodcu registratúry a archívnych dokumentov.

Nemeniteľnosť ich doterajších úloh vyplýva najmä z objektívnej nereálnosti presunu archívnych fondov, založenej na dnešných priestorových a ekonomických podmienkach štátnych archívov, ku ktorému by malo dôjsť, ak by sa dnešným štátnym okresným archívom zverili úlohy, ktoré v súčasnosti plnia štátne oblastné archívy; to znamená, že ich pôsobnosť by sa rozšírila o nových pôvodcov archívnych dokumentov.

V súvislosti s úpravou postavenia a pôsobnosti doterajších štátnych okresných archívov, z ktorých sa stávajú pobočky dnešných štátnych oblastných archívov – sa predkladajú dve alternatívy § 12.

Alternatíva I upravuje v odseku 1 spoločne pôsobnosť štátneho archívu s regionálnou územnou pôsobnosťou vrátane jeho pobočiek, ktorá zahŕňa doterajšiu pôsobnosť štátnych oblastných archívov, ako aj doterajších štátnych okresných archívov.

V alternatíve II sa pôsobnosť pobočiek upravuje v samostatnom odseku 3; účelom samostatného ustanovenie je aj legislatívne zvýraznenie skutočnosti, že zmenou ich postavenia zo samostatných archív na organizačnú zložku doterajších štátnych oblastných archívov, sa ich pôsobnosť nijako nemení. To znamená, že pôvodcovia, ktorí patrili do ich pôsobnosti, budú v nej i naďalej, pričom ide o pôvodcov, ktorí sa od pôvodcov v pôsobnosti dnešných štátnych oblastných archívov líšia územným rozsahom svojej činnosti, ako aj významom svojej činnosti.

Novú štruktúru štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou zriaďovaných ministerstvom tak tvorí sedem archívov a Archív mesta Bratislavy, ktorý sa upravuje v nasledujúcom ustanovení osobitne, vzhľadom na osobitné postavenie Bratislavy, jej mestských častí a tým aj charakter pôvodcov a preberaných archívnych dokumentov. Vonkajším atribútom zjednotenia dvoch typov archívov je aj zjednodušenie názvu; nový názov sa bude skladať zo slov „Štátny archív v“ a z názvu jeho sídla. V prípade pobočky sa názov doplní o slová pobočka v

Oprávnenie ministerstva poverovať pobočky štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou plnením úloh tohto zákona aj v susediacom okrese,

v alternatíve I aj alternatíve II, sa preberá z platnej právnej úpravy. Súčasne sa v prílohe vymedzujú aj územné obvody, v ktorých tieto archívy a ich pobočky pôsobia.

K § 13 :

Napriek jeho názvu Archív mesta Bratislavy je štátnym okresným archívom, ktorého zriaďovateľom je Okresný úrad Bratislava I. Pôvodne, do zriadenia národných výborov, bol archívom mesta. Jeho začiatky siahajú do 13. storočia a niekoľko storočí neprerušenu kontinuitou základných archívnych fondov, ako aj významom obsahu presahujúcom hranice Slovenska sa zaraďuje medzi významné archívy v stredoeurópskom meradle. Vzhľadom na jeho historický charakter sa zachoval jeho názov, pod ktorým je známy aj v zahraničí; preto ho nemení ani predložený návrh. V súvislosti s prechodom zriaďovateľskej funkcie voči štátnym okresným archívom na ministerstvo návrh ho začleňuje do sústavy štátnych archívov zriaďovaných ministerstvom.

K § 14 :

Archívy štátnych orgánov a štátnych rozpočtových organizácií sú vzhľadom na svojho zriaďovateľa tiež štátnymi archívami. Na rozdiel od štátnych archívov zriaďovaných ministerstvom vnútra však nevykonávajú štátnu správu na úseku archívov a správy registratúry, pretože tá je len v pôsobnosti ministerstva vnútra a ním zriaďovaných štátnych archívov. Ich úlohy sú teda porovnateľné s úlohami, ktoré plnia archívy zriadené neštátnymi zriaďovateľmi, s tým rozdielom, že archívy štátnych orgánov a rozpočtových organizácií majú povinne v pôsobnosti aj plnenie vedeckých úloh archívnictva, ako aj toho odvetvia vedy, v ktorom pôsobí ich zriaďovateľ. Zriaďovateľmi tohto druhu štátnych archívov sú ministerstvo obrany, ministerstvo zahraničných vecí, Slovenská informačná služba, Kancelária prezidenta Slovenskej republiky, Národná rada SR, Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, Národná banka Slovenska, Slovenská akadémia vied, Slovenské národné múzeum, Slovenská národná galéria, Slovenská národná knižnica, Múzeum SNP, Pamiatkový ústav, Slovenský filmový ústav – Národné kinematografické centrum. Tieto archívy plnia špecifické úlohy vyplývajúce z predmetu činnosti ich zriaďovateľa; viaceré z nich majú aj dlhoročnú tradíciu, ktorá oprávňuje ich zachovanie aj v novej sústave archívov.

K § 15:

Evidovanie archívnych dokumentov je činnosťou vykonávanou v rámci povinnosti archívov sprístupňovať archívne dokumenty, ktorá predstavuje súhrn odborných činností vykonávaných s cieľom umožniť každému prístup k informáciám obsiahnutým v archívnych dokumentoch. Keďže umožniť prístup je povinnosťou každého archívu, každý archív musí viesť evidenciu všetkých archívnych dokumentov, ktoré spravuje. V jednotlivých odsekoch sa určuje čo je predmetom evidencie každého archívu, čo evidujú štátne archívy zriadené ministerstvom a akú evidenciu vedie ministerstvo. Týmto členením sa sleduje, aby čitateľ zákona získal základný prehľad o tom, aké informácie môže v tom - ktorom archíve získať, čo je prvý krok uplatnenia práva na prístup k archívnym dokumentom.

K § 16:

Ustanovenie upravuje povinnosti a postup pri vedení evidencie archívnych dokumentov. Povinnosť priebežne zasielať evidenčné listy k súborom archívnych dokumentov, ktorú majú všetky archívy, je základom pre tvorbu ústrednej evidencie, ktorú vedie ministerstvo. Evidencia vedená štátnymi archívmi zriadenými ministerstvom vnútra a ním vedená ústredná evidencia tvoria celoštátny oficiálny zoznam – Evidenciu archívneho dedičstva Slovenskej republiky. Táto je podľa nasledujúceho ustanovenia (§ 17) súčasťou archívneho informačného systému. Archívny informačný systém je časťou štátneho informačného systému, a preto povinnosti s ním spojené musí upraviť zákon.

§ 17:

Archívny informačný systém predstavuje najvyšší a najúplnejší systém informácií o archívnom dedičstve Slovenskej republiky, jeho zložení, obsahu, o úrovni jeho spracovania a rozsahu prístupu. Z uvedeného dôvodu ho vedie ministerstvo a jeho časti ním zriadené štátne archívy. Obsah archívneho informačného systému je dôvodom jeho zaradenia do práva na prístup k archívnym dokumentom. Archívne pomôcky, ktoré sa definujú ako jeho ďalšia zložka, popri evidencii archívneho dedičstva, sú výsledkom odborného vedeckého spracovania súborov archívnych dokumentov. Ich základnou úlohou je, v závislosti od druhu archívnej pomôcky, poskytovať informácie o všetkých archívnych fondoch v správe archívu, o tom v ktorom archívnom fonde alebo archívnej zbierke sa nachádza

hľadaný archívny dokument; archívne pomôcky obsahujú aj detailné opisy skupiny archívnych dokumentov alebo až jednotlivých archívnych dokumentov. Archívne fondy a archívne zbierky sú bez archívnych pomôcok len pasívnymi nositeľmi retrospektívnych informácií. Archívna pomôcka je nezastupiteľná pri identifikovaní miesta (archívu), zdroja (archívny fond alebo archívna zbierka), ktoré sú potrebné pre vyhľadanie požadovanej informácie. To odôvodňuje miesto archívnych pomôcok ako súčasti archívneho informačného systému, ako aj nevyhnutnosť ich zaradenia do práva na prístup k archívnym dokumentom. Väzba poskytovania informácií na dodržiavanie osobitných predpisov upravujúcich ochranu osobných údajov a prístup k informáciám, ktorými disponujú orgány verejnej správy, je jedným zo základných princípov, na ktoré kladenie dôraz aj Rada Európy.

K § 18:

Rada Európy vo svojom Odporúčaní R (2000)13 o európskej politike prístupu k dokumentom konštatuje, „že krajina sa nestane úplne demokratickou dovtedy, kým každý z jej obyvateľov nemá možnosť spoznať objektívnym spôsobom časti jej histórie“ a „že lepšie pochopenie najnovších dejín Európy by mohlo prispieť k predchádzaniu konfliktov“. Tým deklaruje opodstatnenosť práva na čo najširší prístup k dokumentom, ako aj jeho mimoriadnu aktuálnosť pre dnešok. Ako základný všeobecný princíp Rada Európy zdôrazňuje nevyhnutnosť upraviť prístup k archívnym dokumentom zákonom.

Navrhované ustanovenia naplňajú toto odporúčanie Rady Európy. Právo na prístup k archívnym dokumentom umožňujú každému a povinnosť umožniť prístup k archívnym dokumentom ukladajú každému archívu, teda aj súkromným archívom.

Citované odporúčanie uznáva potrebu výnimiek zo všeobecného práva na prístup, ktoré musia byť tiež definované zákonom. Právne úpravy týkajúce sa prístupu k archívnym dokumentom ustanovujú buď všeobecnú lehotu neprístupnosti alebo umožňujú prístup k archívnym dokumentom bez tohto základného obmedzenia. Všeobecná lehota neprístupnosti sa v právnych úpravách európskych štátoch určuje v rozmedzí od 20 do 50 rokov. Navrhovaným riešením, bez ustanovenia všeobecnej lehoty neprístupnosti, sa Slovenská republika priradí ku Švédskemu kráľovstvu, ktoré ako jediný európsky štát neustanovuje všeobecnú lehotu neprístupnosti. Toto riešenie nadväzuje aj na zákon č. 211/2000 Z. z.

o slobode informácií, ktorý umožňuje rozsiahly prístup k registratúrnym záznamom širokej škály pôvodcov.

V návrhu uvedené formy prístupu (vyhotovovanie odpisov, výpisov, potvrdení a kópií, štúdium archívnych dokumentov, vystavovanie archívnych dokumentov) sú obvyklé v celosvetovom meradle. Vzhľadom na to, že prostredníctvom nich sa realizuje právo na prístup archívnych dokumentov, treba ich ustanoviť zákonom.

Archív musí zabezpečiť prístup k archívnym dokumentom aj pre budúcnosť a preto sa ako základná zásada pre archív pri úprave prístupu k archívnym dokumentom ustanovuje povinnosť predkladať zásadne kópiu archívneho dokumentu.

V súvislosti s uplatňovaním práva na prístup treba upraviť základné povinnosti a postupy zúčastnených strán, archívu a žiadateľa o prístup k archívnym dokumentom. Základnou povinnosťou je podanie žiadosti, ktorej funkciu v prípade prístupu formou štúdia plní bádateľský list.

K § 19:

K odseku 1:

Dôvodom vylúčenia niektorých základných druhov evidencií archívu a osobných údajov v archívnych pomôckach z práva na prístup je jednak ochrana osobných údajov vlastníka archívnych dokumentov alebo jeho pôvodcu, ďalej osôb ktorých, sa osobné údaje v archívnych dokumentoch týkajú, ako aj ochrana samotných archívnych dokumentov pred prípadným odcudzením.

K odseku 2:

Dôvody obmedzenia prístupu k archívnym dokumentom upravené týmto ustanovením sú jednak dôvodmi všeobecne medzinárodne uznávanými (písm. a) a b), ako aj dôvodmi, ktoré majú svoj pôvod v potrebe ochrany archívnych dokumentoch (písm. c) a e) a právach vlastníka (písm. d).

K odseku 3:

Výnimku zo všeobecnej prístupnosti archívnych dokumentov je potrebné zakotviť s ohľadom na mieru ich sprístupnenia. Toto obmedzenie nie je generálne, vyplýva zo skutočnosti, že pôvodca nie vždy odovzdá archívu archívne dokumenty v takom štádiu sprístupnenia, že ich možno okamžite poskytnúť žiadateľovi.

K odseku 4:

Vzhľadom na to, že právo na prístup k informáciám je základným ľudským právom, ktorého súčasťou je aj právo na prístup k archívnym dokumentom, je potrebné upraviť zákonom najmä oprávnenie rozhodovať o jeho obmedzení. Toto oprávnenie má každý archív vo vzťahu k archívnym dokumentom, ktoré spravuje. Pri tomto rozhodovaní je vždy viazaný oprávnením pôvodcu archívnych dokumentov alebo ich vlastníka prijať základné rozhodnutie o rozsahu a podmienkach prístupu.

K odseku 5:

Ustanovenie zabezpečuje ochranu súkromia žijúcich osôb.

K odseku 6:

Pri úprave obmedzení práva na prístup je nevyhnutné uviesť osoby, ktorým nemožno v žiadnom prípade prístup obmedziť.

K odseku 7:

V súvislosti s právom odvolať sa proti rozhodnutiu archívu je potrebné ustanoviť orgán oprávnený rozhodovať o dovolaní. Vzhľadom na to, že orgánmi štátnej správy na úseku archívov je ministerstvo vnútra a ním zriadené štátne archívy a štátne archívy budú taktiež rozhodovať v prvom stupni, navrhuje sa, aby odvolacím orgánom bolo ministerstvo.

K § 20:

Udeľovanie osobitného povolenia na prístup k archívnym dokumentom pôvodcom alebo vlastníkom archívnych dokumentom, ku ktorým inak prístup nie je možný, vyplýva z ich neobmedzeného dispozičného oprávnenia, ktoré je založené na ich vzťahu k ich archívnym dokumentom. Zavedenie dvoch typov osobitného povolenia – pre archívne dokumenty a fyzickej osobe – je akceptáciou odporúčania Rady Európy R (2000)13. Upravujú sa aj základné náležitosti udelenia osobitného povolenia. Udelením osobitného povolenia na prístup k určitým archívnym dokumentom sa definitívne ukončí ustanovené obmedzenie prístupu; opačný princípom sa riadi druhý typ osobitného povolenia konkrétnej fyzickej osobe, pretože ona samotná je dôvodom udelenia osobitného povolenia. Súčasne sa ustanovuje, z dôvodov rovnosti práv, že každá ďalšia fyzická osoba, ktorá oň požiada, má právo na rovnaké podmienky osoby udeľujúcej súhlas. Z dôvodu ochrany súkromia fyzickej osoby sa archív oprávňuje podmieniť udelenie osobitného povolenia podpísaním vyhlásenia, ktoré smeruje k ochrane archívu.

K § 21:

Každý žiadateľ o prístup k archívnym dokumentom musí byť podrobne informovaný najmä o organizácii štúdia archívnych dokumentov a o tom, čo musí dodržiavať v záujme ochrany archívnych dokumentov, ku ktorým bol umožnený prístup. Z uvedeného dôvodu sa upravuje povinnosť na verejne prístupnom mieste v priestoroch archívu umiestniť bádateľský poriadok, ktorý tieto informácie obsahuje. Súčasne je nevyhnutné právne zabezpečiť aj jeho dodržiavanie, a to aj v súvislosti so sankciami, ktoré návrh zákona obsahuje v dôsledku jeho porušenia.

Návrh zákona definuje hrubé porušenie bádateľského poriadku, ktoré sankcionuje aj obmedzením prístupu k archívnym dokumentom až na desať rokov a v časti o zodpovednosti pokutou. Tým, samozrejme, nie sú dotknuté ustanovenia iných zákonov. Ak v dôsledku hrubého porušenia bádateľského poriadku došlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu, zodpovednosť žiadateľa sa bude riešiť podľa Trestného zákona.

K § 22:

Zabezpečenie optimálneho procesu preberania archívnych dokumentov od ich pôvodcov si vyžaduje aj dôslednú zákonnú úpravu povinností pôvodcu registratúry, rozsah aktívnej spolupráce archívov s pôvodcom registratúry – od momentu vzniku registratúrneho záznamu, spolupráce počas ich aktívneho využívania a ochrany pôvodcom až po ich vyradovanie a vyčlenenie registratúrnych záznamov s trvalou dokumentárnou hodnotou, t.j. archívnych dokumentov určených na uloženie do archívu. Nevyhnutnosť ustanoviť súbor povinností a základných pravidiel postupu pôvodcov pri správe vlastnej registratúry vyplýva z verejného záujmu minimalizovať na najnižšiu mieru nenahraditeľné straty archívnych dokumentov už u pôvodcu, a tým zvyšovať hodnotu archívneho dedičstva Slovenskej republiky.

Z uvedeného dôvodu sa v písm. a) pôvodcovi ukladá povinnosť vypracovať základné smernice pre správu registratúry – registratúrny poriadok a registratúrny plán a predložiť ich na posúdenia a schválenie príslušnému orgánu. Aby štát mohol plniť svoju základnú povinnosť zachovať archívne dedičstvo, pôvodcovi registratúry sa ukladá povinnosť umožniť mu vykonávať štátny odborný dozor. Porušenie týchto povinností štát sankcionuje v ustanoveniach § 38. Z dôvodov ochrany osobných

údajov a informácií, ku ktorým je obmedzený prístup, je pôvodca povinný označiť registratúrne záznamy obsahujúce takéto údaje a informácie. Druhým dôvodom zaradenia tejto povinnosti je skutočnosť, že ak ide o registratúrne záznamy, o ktorých štátny archív rozhodne, že majú trvalú dokumentárnu hodnotu a prejdú do správy archívu, archívu sa umožní výkon jeho oprávnenia obmedziť prístup k nim podľa § 19 ods. 4. Povinnosť ustanovená v odseku 1 písm. j) vychádza z potreby viesť od dátumu prevzatia archívnych dokumentov do archívu ich čo najpresnejšiu evidenciu; tieto zoznamy a evidenčné pomôcky slúžia pôvodcovi a archívu ako doklad o odovzdaní a prevzatí archívnych dokumentov; ich základná výpovedná informačná hodnota o prevzatých archívnych dokumentoch urýchlí aj proces sprístupňovania a uplatnenia práva na prístup minimálne k základným informáciám. Dôvodom zaradenia ustanovenia písm. k) bod 1 je zamedziť v určených prípadoch nezákonné vyradovanie a ničenie registratúr, a tým aj archívnych dokumentov. Zaradením bodu 2 sa rieši potreba umožniť tak pôvodcom, ako aj občanom získať z týchto registratúrnych záznamov odpisy, výpisy a potvrdenia, najčastejšie pre účely dôchodkového zabezpečenia.

K § 23:

Správa registratúry je systém povinností, úkonov a postupov, ako aj vzťahov, do ktorého vstupujú a jeho kvalitu svojou každodennou administratívnou činnosťou ovplyvňujú všetci zamestnanci pôvodcu. Kvalitná správa registratúry musí bezpodmienečne obsahovať niekoľko základných zásad, ktoré treba bezpodmienečne aj rešpektovať a preto ich pôvodca alebo jemu nadriadený subjekt upravuje interným aktom riadenia. Registratúrny poriadok a registratúrny plán pôvodcu plnia dvojakú funkciu, potrebuje ho pôvodca, súčasne je nevyhnutným predpokladom kvalitného výkonu predarchívnej starostlivosti príslušného archívu, pretože mu poskytuje všetky potrebné informácie o organizovaní a fungovaní správy registratúry pôvodcu, ako aj o jeho budúcom archívnom fonde.

K odseku 1:

K riešeniu zaradiť do návrhu zákona, v porovnaní s doteraz platným právnym poriadkom, základné ustanovenie o registratúrnom poriadku, viedla potreba upraviť zákonom základné okruhy činností pri správe registratúry, ktoré musí jej pôvodca povinne upraviť v registratúrnom poriadku špecifikované na vlastné podmienky.

Ustanovenia písm. a) až c) definujú kľúčové oblasti správy registratúry, ktorým treba venovať mimoriadnu pozornosť nielen v texte registratúrneho poriadku, ale najmä pri praktickom výkone uvedených činností. Pri evidovaní registratúrnych záznamov (písm. a) pôvodca registratúry vyhotovuje evidenčné pomôcky k registratúre, ktoré sú dôležité nielen pre jej správu pôvodcom, ale majú veľký význam aj pre archív, ktorý ich preberá spolu s archívnymi dokumentami. Vzhľadom na prierezový charakter činností upravených registratúrnym poriadkom, pôvodca musí v jeho texte rešpektovať aj viaceré všeobecne záväzné predpisy.

K odseku 2:

Registratúrny plán určuje nielen štruktúru registratúry, ale následne aj štruktúru archívneho fondu pôvodcu. Kvalita registratúrneho plánu má teda rozhodujúci význam pre kvalitu preberania archívnych dokumentov a teda aj budúcej kvality archívneho dedičstva. Z uvedeného dôvodu sa schvaľovaním registratúrnych plánov oprávňujú štátne archívy a ministerstvo.

K § 24:

Rozhodovanie o dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov je najdôležitejšia odborná činnosť pri vyradovaní registratúrnych záznamov vo vyradovacom konaní, kde sa rozhoduje o tom, či má registratúrny záznam trvalú dokumentárnu hodnotu a stane sa archívnym dokumentom a tým aj súčasťou archívneho dedičstva alebo či ide o registratúrny záznam bez trvalej dokumentárnej hodnoty určený na zničenie. Rozhodovanie o dokumentárnej hodnote záznamov sa uskutočňuje mimo vyradovacieho konania. Odlíšenie rozhodovania o dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov vo vyradovacom konaní od rozhodovania o hodnote záznamu mimo vyradovacieho konania je dané rozdielnym postavením registratúrneho záznamu ako súčasti registratúry pochádzajúcej z organickej činnosti pôvodcu v porovnaní so záznamami, ktoré nie sú alebo neboli súčasťou registratúry alebo posudzuje dokumentárnu hodnotu registratúrnych záznamov, ktoré ich pôvodca registratúry ani jeho právny nástupca nepredložil štátnemu archívu na vyradovacie konanie. Pretože vyradovanie registratúrnych záznamov a vyradovanie záznamov je výkonom štátnej správy musí byť upravené zákonom.

K odseku 1:

Základnou úlohou štátu je zachovať archívne dedičstvo, ktoré sa postupne a systematicky doplňuje najmä v procese pravidelného preberania archívnych dokumentov z registratúr pôvodcov. Z uvedeného dôvodu návrh zákona zveruje právo prijať konečné rozhodnutie o dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov štátnym archívom; hodnotenie sa uskutočňuje v procese vyradovania registratúrnych záznamov, ktoré pôvodca registratúry už nepotrebuje pre svoju činnosť. Ustanovujú sa dve etapy vyradovania registratúrnych záznamov; prípravu vyradovacieho konania zabezpečuje pôvodca, vyradovacie konanie zabezpečujú zamestnanci – archivári s predpísaným špecializovaným vysokoškolským vzdelaním.

K odseku 2:

Vzhľadom na to, že definitívne rozhodnutie o dokumentárnej hodnote registratúrnych záznamov je oprávnený iba štátny archív, vyradovanie registratúrnych záznamov mimo vyradovacieho konania a bez súhlasu príslušného štátneho archívu sa zakazuje. Dôvodom zaradenia ustanovenia je eliminovať nekontrolované ničenie registratúrnych záznamov a teda aj perspektívnych archívnych dokumentov. Nedodržanie ustanovenia zákon prísne sankcionuje v ustanovení § 38 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. c) bod 8.

K odseku 3:

Podmienkou pravidelného doplňovania archívnych fondov a tým aj archívneho dedičstva je pravidelné vyradovanie; navrhovaná periodicita piatich rokov vychádza z dlhoročnej praxe archívov a analýzy registratúrnych plánov najdôležitejších skupín pôvodcov; súčasne ide aj o preventívne opatrenie, ktorého účelom je eliminovať archívom nepredvídané zmeny v kvalite správy registratúry pôvodcom. Odôvodneným prípadom skrátenia ustanovenej periodicity môže byť napríklad zánik pôvodcu bez právneho nástupcu, ktorý odovzdá registratúrne záznamy označené znakom hodnoty „A“ do štátneho archívu aj v kratšom termíne. Toto ustanovenie nadväzuje na povinnosť pôvodcu ustanovenú § 22 písm. k).

K § 25:

K odseku 1:

Pôvodcovi registratúry sa ustanovuje povinnosť preskúmať uplynutie lehôt uloženia registratúrnych záznamov a prípadnú potrebu ich ďalšieho uloženia

u pôvodcu. Stanovuje sa zásada vyradovania registratúrnych záznamov, ktorým uplynula lehota uloženia zo všetkých organizačných útvarov pôvodcu.

K odseku 2:

Registratúrne záznamy, ktorým ešte predpísaná lehota uloženia neuplynula nie sú predmetom vyradovacieho konania a ostávajú naďalej uložené u pôvodcu registratúry. Výnimkou môže byť prevzatie registratúrnych záznamov označených znakom hodnoty „A“ likvidovaného pôvodcu registratúry do štátneho archívu pred uplynutím stanovenej lehoty uloženia. Princiálne však lehotu uloženia nemožno skrátiť inak ako úpravou registratúrneho plánu so súhlasom štátneho archívu. Na druhej strane, ak pôvodca registratúry štátnemu archívu odôvodní, že určité registratúrne záznamy potrebuje aj po uplynutí lehoty uloženia, stanovenej registratúrnym plánom, lehotu uloženia s vedomím štátneho archívu predĺži. V tomto prípade korigovanie registratúrneho plánu nie je potrebné.

K odseku 3:

Ustanovujú sa náležitosti návrhu na vyradenie registratúrnych záznamov, osobitne prehlásenie pôvodcu o ich ďalšej nepotrebnosti a zoznam registratúrnych záznamov (vecných skupín) navrhnutých na preradenie do archívu, ako aj tých ktoré sa navrhujú na zničenie.

K § 26:

K odseku 1:

Vymedzuje sa začiatok vyradovacieho konania a ustanovuje sa povinnosť štátneho archívu posúdiť dokumentárnu hodnotu registratúrnych záznamov navrhnutých na vyradenie, ako aj jeho právo definitívne rozhodnúť o registratúrnych záznamoch s dokumentárnou hodnotou a registratúrnych záznamoch bez dokumentárnej hodnoty.

K odseku 2:

Vzhľadom na to, že predmetom vyradovania sú registratúrne záznamy zo všetkých organizačných útvarov pôvodcu, treba v súlade s osobitným predpisom upraviť aj vyradovanie registratúrnych záznamov obsahujúcich utajované skutočnosti. Upozornenie na právny predpis, upravujúci niektoré zvláštnosti vyradovania registratúrnych záznamov obsahujúcich utajované skutočnosti. Registratúrne záznamy znaku hodnoty „A“, ktoré obsahovali utajované skutočnosti,

možno navrhnúť na preradenie do archívu až po zrušení stupňa utajenia, a to pred začiatkom vyradovacieho konania. Týmto ustanovením sa zabezpečí, že žiadne archív neprevezme archívne dokumenty obsahujúce utajované skutočnosti podľa osobitného predpisu. Uvedené ustanovenie je pokračovaním doterajšej praxe archívov.

(text vychádza z vyhlášky MV SR č. 129/1997 Z. z.)

K § 27:

Ustanovujú sa prípady, kedy štátny archív posudzuje dokumentárnu hodnotu záznamov, ktoré nie sú, či neboli súčasťou registratúry, alebo posudzuje dokumentárnu hodnotu registratúrnych záznamov, ktoré pôvodca registratúry ani jeho právny nástupca nepredložil štátnemu archívu na vyradovacie konanie. Štátny archív rozhodne o prípadnej dokumentárnej hodnote týchto záznamov podľa kritérií ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným na vykonanie tohto zákona.

K § 28:

K odseku 1:

Pôvodca registratúry, ktorý je zároveň pôvodcom z registratúry pochádzajúcich archívnych dokumentov (prípadne jeho právny nástupca) odovzdáva archívne dokumenty po vyradovacom konaní usporiadané podľa registratúrneho plánu. Pod evidenčnou pomôckou sa rozumie najmä registratúrny denník (v staršej terminológii protokol, podací denník...) prípadne registre, či iné evidencie.

K odseku 2:

Ustanovujú sa obsahové a formálne náležitosti preberacieho protokolu.

K odseku 3:

Odobzdvávajúci, spravidla pôvodca registratúry a z nej pochádzajúcich archívnych dokumentov vypracúva zoznam archívnych dokumentov, odovzdávaných na trvalú archívnu úschovu do príslušného štátneho archívu. Zákon ustanovuje náležitosti tohto zoznamu.

K odseku 4:

Zákon ustanovuje, že odovzdanie archívnych dokumentov po skončenom vyradovacom konaní do štátneho archívu sa uskutočňuje na náklady odovzdávajúcej strany.

K odseku 5:

Štátny archív spravidla preberá z registratúry pochádzajúce archívne dokumenty po ukončenom vyraďovacom konaní. Nemožno však vylúčiť situácie, že štátny archív z priestorových dôvodov nemôže túto svoju povinnosť bezodkladne splniť. Zákon teda vytvára právny rámec na dočasné uloženie archívnych dokumentov po skončenom vyraďovacom konaní u pôvodcu, a to do vyriešenia priestorovej situácie štátneho archívu.

K odseku 6:

Zákon chráni archívy pred odovzdávaním neusporiadaných prírastkov od ich pôvodcov a ustanovuje právo archívu odmietnuť prevzatie archívnych dokumentov, ktoré nie sú usporiadané podľa registratúrneho plánu pôvodcu.

K § 29:

Ustanovenie je recepciou praxe bežnej aj v krajinách Európskej únie, keď správu registratúry jedného pôvodcu vykonáva na zmluvnom základe iná osoba, pričom povinnosti pôvodcu registratúry voči vlastnej registratúre zostávajú zachované. Vzhľadom na skutočnosť, že v § 22 písm. d) sa pôvodcovi registratúry ukladá zabezpečiť, aby jej správu vykonávali odborne spôsobilé osoby, návrh zákona túto povinnosť ukladá aj zmluvným správcom registratúry ako viazanú živnosť s určeným odborným vzdelaním a praxou.

K § 30:

Pôsobnosť ministerstva vnútra vychádza z jeho postavenia ústredného orgánu štátnej správy upraveného jednak zákonom Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánoch štátnej správy v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj jednotlivými ustanoveniami predloženého návrhu.

K § 31:

Vzhľadom na skutočnosť, že výkon štátnej správy na úseku archívov a registratúr zákon zveruje len ministerstvu vnútra, môžu ju vykonávať len tie štátne archívy, ktoré zriaďuje ministerstvo. V ustanovení sa súhrnne uvádzajú činnosti,

ktoré sú výkonom štátnej správy a ktoré podrobne upravujú jednotlivé ustanovenia návrhu zákona.

K § 32:

Inštitút súhlasu ministerstva s dočasným vývozom archívneho dokumentu do zahraničia je vykonaním medzinárodne uznávanej požiadavky na vývoz predmetov kultúrnej hodnoty len s podmienkou súhlasu a požiadavky jeho udeľovania len jedným kompetentným orgánom štátu. Túto požiadavku obsahujú tak dokumenty OSN, ako aj dokumenty Európskej únie. Taktiež náležitosti rozhodnutia o súhlase s dočasným vývozom vychádzajú z nariadenia Európskych spoločenstiev o vývoze kultúrnych predmetov č. 3911/1992 z 9. decembra 1992.

V súvislosti s citovanou európskou úpravou je potrebné uviesť, že navrhované riešenie udeľovania súhlasu s dočasným vývozom pre každý archívny dokument je prísnejšie v porovnaní s európskym právom, pretože toto ukladá povinnosť súhlasu iba v súvislosti s archívnymi dokumentmi staršími ako 50 rokov. V rámci úpravy dočasného vývozu je nevyhnutné podrobne upraviť aj náležitosti žiadosti oň, ktorými sa sleduje najmä ochrana vyvázaného archívneho dokumentu.

Povinnosť vyhotovenia kópie sa ustanovuje v záujme zachovania obsahu archívneho dokumentu, ako aj za účelom jeho konzervovania alebo reštaurovania, ak by počas dočasného vývozu došlo k zmene jeho fyzického stavu.

Povinnosť predložiť súhlas ministerstva pri prechode štátnej hranice colnému orgánu je v súlade s citovanými medzinárodnými úpravami.

Aby štát mohol plniť svoju základnú funkciu zachovať archívny dokument, ustanovuje sa vyvážajúcemu povinnosť po dovezení archívneho dokumentu späť na územie Slovenskej republiky predložiť ho štátnemu archívu na kontrolu fyzického stavu; štátnemu archívu to umožní v najkratšom možnom čase prijať potrebné opatrenia na nápravu. Finančné náklady s ňou spojené bude uhrádzať vyvážajúci, pretože ku škode došlo v čase, v ktorom bol archívny dokument v jeho správe.

K § 33:

Rovnako ako pri dočasnom vývoze je potrebné upraviť podmienky aj pri trvalom vývoze cudzieho archívneho dokumentu. Základnou podmienkou je súhlas. V súvislosti so žiadosťou o súhlas je nevyhnutné upraviť jej povinné náležitosti.

K § 34:

Pôsobnosť viesť návratné konanie sa zveruje ministerstvu vzhľadom na jeho postavenie ústredného orgánu štátnej správy na úseku archívov a registratúry. Pôsobnosť ministerstva viesť návratné konanie zahŕňa tak archívne dokumenty zapísané v Evidencii archívneho dedičstva Slovenskej republiky, ako aj archívne dokumenty iných štátov. Povinnosť aktívne konať v prípadoch archívnych dokumentov iných štátov a tiež povinnosť spolupráce s inými štátmi uskutočňujúcimi návratné konanie vyplýva Slovenskej republike z jej medzinárodných záväzkov.

K § 35:

Archívne dokumenty zapísané v Evidencii archívneho dedičstva Slovenskej republiky je štát povinný chrániť; z dôvodov ich ochrany ukladá v návrhu zákona povinnosti právnickým osobám a fyzickým osobám, ktorých cieľom je zachovanie archívnych dokumentov. Bezpodmienečnou súčasťou výkonu štátnej správy na úseku archívov a registratúr, ktorú návrh zákona zveruje ministerstvu a ním zriadeným štátnym archívom, je oprávnenie kontrolovať plnenie povinností uložených týmto zákonom.

Aby štát mohol prijímať rozhodnutia koncepcného charakteru vo veci správy archívnych dokumentov pochádzajúcich od rozhodujúcich pôvodcov archívnych dokumentov – štátnych orgánov – ustanovuje sa periodicita výkonu štátneho odborného dozoru. Lehota piatich rokov je obvyklá v doterajšej praxi štátnych archívov a pri jej dodržaní sa vylučuje možnosť výskytu závažných nedostatkov.

Pri výkone štátneho odborného dozoru treba upraviť nielen povinnosti kontrolovaného, ale rešpektovať aj jeho práva. Okrem toho ide o úprava práv a povinností, pre ktoré je z tohto titulu nevyhnutná zákonná forma.

Pre výkon štátneho odborného dozoru je nevyhnutné mať doklad o uložených opatreniach. Preto sa ustanovuje obsah a náležitosti záznamu o kontrole.

K § 36:

Účelom tohto ustanovenia je splniť základnú povinnosť štátu zachovať archívne dokumenty. Pretože ide o zásah do vlastníckych práv, ustanovuje sa maximálna dĺžka nútenej úschovy, ako aj povinnosť zrušenia rozhodnutia o nútenej úschove, prípadoch ktorých došlo ku splneniu jej účelu pred uplynutím určenej lehoty.

Ustanovenie odseku 4 je naplnením čl. 20 ods. 4 ústavy, podľa ktorého za každé obmedzenie vlastníckeho práva patrí primeraná náhrada.

K § 37:

Vyvlastnenie archívneho dokumentu je krajným prostriedkom, ktorý je štát oprávnený použiť v záujme jeho zachovania. Zachovanie archívneho dokumentu je cieľom jeho ochrany, ktorá je verejným záujmom (§ 3 ods. 2). Lehota 5 rokov ustanovená pre nútenú úschovu archívneho dokumentu je dostatočne dlhá na to, aby sa v rámci nej vykonali aj náročné práce smerujúce k ochrane archívneho dokumentu (stavebné úpravy priestorov archívu). Preto, ak vlastník archívneho dokumentu alebo zriaďovateľ archívu nie je ani v takejto lehote schopný zabezpečiť nápravu nedostatkov, ide o dostatočný dôvod na vyvlastnenie archívneho dokumentu.

Pôjde teda vždy o prípady, keď archívny dokument bol v nútenej úschove z iných dôvodov ako je konzervovanie a reštaurovanie.

K § 38:

V porovnaní s platnou právnou úpravou, ktorá pozná pri uplatňovaní zodpovednosti pokutu len do 50 000 Sk, prípadne do 100 000 Sk pri opätovnom porušení zákona, navrhuje sa ukládanie pokút v diferencovanej výške prispôsobenej aj výške pokút ukladaných podľa iných obdobných zákonov, najmä v oblasti kultúry. Toto členenie nadväzuje aj na potrebu prísnejšej ochrany archívnych dokumentov v porovnaní s registratúrnymi záznamami. Navrhované sumy pokút odrážajú jednak význam archívnych dokumentov, ako aj potrebu poskytnúť orgánu štátneho odborného dozoru priestor pri uplatňovaní zodpovednosti za porušenie zákona v nadväznosti na jeho konkrétne okolnosti. Právomoc navrhopvať a ukladať pokuty sa upravuje odchyľne od doterajšej úpravy, čo súvisí s rozšírením zriaďovateľskej funkcie ministerstva na terajšie štátne okresné archívy.

K § 39:

V súlade s hlavným cieľom zákona zabezpečiť ochranu a zachovanie archívnych dokumentov, ako aj v nadväznosti na definíciu ochrany ako súhrnu odborných činností a tiež s ohľadom na všetky ďalšie povinnosti vyplývajúce archívom a pôvodcom registratúry z navrhovaného zákona, musia sa ustanoviť kvalifikačné predpoklady pre osoby, ktoré tieto činnosti smú vykonávať.

Konzervovanie a reštaurovanie je zásahom do hmotnej podstaty archívneho dokumentu, a preto ho môžu vykonávať iba osoby s príslušnou odbornou spôsobilosťou, ktorú upravuje osobitný predpis.

K § 40:

Súčasťou fungovania ekonomiky v trhových podmienkach sú aj likvidácia a konkurz ekonomických subjektov. Súčasnosť potvrdzuje, že platné právne úpravy týchto javov neumožňujú riešiť zachovanie registratúr, ktoré sú zdrojom archívnych dokumentov. Tým dochádza k nenahraditeľným stratám archívnych dokumentov, a teda k ohrozeniu kvality archívneho dedičstva z čoho vyplývajú ďalšie závažné dôsledky ako je napríklad strata kontinuity informácií. To sú zásadné dôvody, ktoré oprávňujú ustanovenie presne definovaných povinností likvidátorovi a správci konkurznej podstaty.

K § 41:

K odseku 1:

Keďže rozhodovanie o právach a povinnostiach podľa navrhovaného zákona si nevyžaduje výrazné odchýlky od všeobecnej úpravy správneho konania, zakotvuje sa jej príslušnosť na rozhodovanie podľa tohto zákona. Z pôsobnosti správneho poriadku sa vynímajú len rozhodovanie súvisiace s právami vlastníka archívneho dokumentu v oblasti prístupu k archívnym dokumentom a jeho obmedzením, vyradovacie konanie, v ktorom sa vydáva rozhodnutie o dokumentárnej hodnote záznamu výlučne podľa odborných kritérií, schvaľovanie registratúrnych poriadkov a registratúrnych plánov, pri ktorom sa skúma, či zahŕňajú všetky činnosti pri správe registratúry, ako aj schvaľovanie bádateľských poriadkov a návratné konanie. V uvedených prípadoch buď nejde o klasické rozhodovanie o právach a povinnostiach alebo nie je vhodné zakotviť povinnosť vydávať prísne formalizované rozhodnutie.

K odseku 2:

Aj keď je archívne dedičstvo súčasťou kultúrneho dedičstva, archívne dokumenty si vzhľadom na svoj špecifický charakter vyžadujú osobitnú úpravu. Táto je tradíciou tak v našom právnom poriadku, ako aj v právnych poriadkoch iných štátov a je v súlade aj s odporúčaniami Medzinárodnej rady archívov.

K odseku 3:

Vzhľadom na to, že archívne dokumenty uložené v archívoch obsahujú aj osobné údaje žijúcich osôb je potrebná ich ochrana v súlade s osobitným predpisom.

K odseku 4:

Archívny informačný systém je súčasťou štátneho informačného systému; má však svoje špecifiká, ktoré sú dané jeho predmetom – evidenciou archívneho dedičstva a archívnymi pomôckami k súborom archívnych dokumentov. Z uvedeného dôvodu nie je možné recipovať niektoré ustanovenia osobitného predpisu o štátnom informačnom systéme.

K § 42:

V súvislosti s potrebou podrobnejšej úpravy niektorých činností a s nimi súvisiacich postupov sa ministerstvo vnútra splnomocňuje na vydanie vykonávacích predpisov k zákonu.

K § 43:

K odseku 1 a 2:

V prechodných ustanoveniach sa reaguje na potrebu riešiť postavenie existujúcich evidovaných archívnych dokumentov a zriadených archívov. Keďže predložený návrh nezakladá dôvod na zmeny súčasného stavu, s výnimkou organizácie archívov, existujúce archívne dokumenty a archívy sa zachovávajú aj naďalej.

K odseku 3:

V súvislosti s novou úpravou sústavy archívov, ktorá nezakladá možnosť zriaďovať spoločne spravované archívy, treba riešiť úlohy, ktoré z toho vyplývajú vo vzťahu k Archívu mesta Košíc – jedinému spoločne spravovanému archívu. V súlade s navrhovanou úpravou pôsobnosti štátnych archívov Archív mesta Košíc bude musieť odovzdať príslušnému štátnemu archívu tie archívne dokumenty, ktorých pôvodcovia patria podľa navrhovaného zákona do pôsobnosti tohto štátneho archívu.

K odseku 4:

Z novej sústavy archívov vyplýva aj úloha ustanoviť prechod zriaďovateľskej funkcie okresných úradov k štátnym okresným archívom na ministerstvo. Štátne okresné archívy sa v novej sústave stávajú pobočkami dnešných štátnych

oblastných archívov. Na prechod zriaďovateľskej funkcie nadväzuje prechod práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov, majetkovoprávných a iných vzťahov.

K odseku 5:

Pre naplnenie základnej úlohy štátu – zachovať archívne dokumenty – sú *conditio sine qua non* budovy štátnych archívov a ich vybavenie. Preto sa musia zachovať vo vlastníctve štátu. Zachovanie archívnych dokumentov vo vlastníctve štátu taktiež vyplýva z tej istej základnej úlohy a je odporúčané aj medzinárodnými inštitúciami na úseku archívov.

K odseku 6 a 7:

Dôvodom pre zachovanie majetku slúžiaceho pre výkon štátnej správy na úseku archívov - v prípade prevodu tohto majetku – len v správe štátneho orgánu s pôsobnosťou na tomto úseku, je úzke prepojenie medzi archívными dokumentmi, v ktorých sú uložené. Tieto budovy spĺňajú špeciálne podmienky zaručujúce zachovanie archívnych dokumentov, musia byť aj postavené na mieste spĺňajúcom požadované podmienky a predovšetkým sú špeciálne vystavané alebo upravené pre archívne účely. Navyše musia mať nevyhnutne aj špeciálne vnútorné vybavenie a vyžadujú si aj osobitný vonkajší a vnútorný systém ochrany. Zabezpečenie týchto podmienok pre archívne dokumenty je v pôsobnosti štátneho orgánu s pôsobnosťou na úseku archívov ako jediného subjektu, oprávneného kvalifikovane ich zabezpečovať, a preto je dôvodné, aby v jeho správe vždy bol aj majetok potrebný pre výkon štátnej správy na tomto úseku.

K odseku 8:

V súvislosti s novou právnou úpravou treba riešiť aj pôsobnosť zákona pri konaniach o uložení pokuty začatých pred jej účinnosťou, ako aj konaniach v prípade ktorých ešte nedošlo k začatiu konania o uložení pokuty.

K § 44:

Návrh zákona nahrádza obsah doteraz platného zákona, ako aj obsah niektorých vykonávacích predpisov k nemu. Preto je nevyhnutné ich zrušenie.

K § 45:

Účinnosť zákona sa navrhuje tak, aby poskytovala dostatočnú legiskvančnú lehotu pre oboznámenie sa s jeho obsahom po jeho schválení Národnou radou Slovenskej republiky, ktoré sa predpokladá v prvej polovici roku 2002.

Vydáva Spoločnosť slovenských archivárov 10 x ročne

Redakčná rada: V. Nováková, L. Vrteľ, J. Hanus, Z. Kollárová, I. Graus,

V. Hrtánková, V. Morišová

Technická úprava: ŠOKA v Šali, J. Benciová

Náklad: 380 ks

Povolilo: MK SR 1472/96

ISSN 1335-6658

9 771335 665004